

Nedre Otta kraftverk

Sel og Vågå kommuner, Oppland fylke.

Konsekvensutredning Tema: Friluftsliv og reiseliv.

Padlere i Otta elv.
Foto: Bjørn Harald Larsen

Nedre Otta kraftverk

SEL OG VÅGÅ KOMMUNER, OPPLAND FYLKE.

KONSEKVENsutredning. Tema: FRILUFTSLIV OG REISELIV.

Miljøfaglig Utredning AS

Rapport 2011:44

Utførende institusjon:
Miljøfaglig Utredning AS

Prosjektansvarlig:
Morten W. Melby

Oppdragsgiver:
Eidsiva Vannkraft AS

Kontaktperson hos oppdragsgiver:
Trond Taugbøl

Referanse:

Melby, M. W. 2011. Nedre Otta kraftverk. Sel og Vågå kommuner, Oppland fylke. Konsekvensutredning. Tema: Friluftsliv og reiseliv. Miljøfaglig Utredning rapport 2011-44, ISBN 978-82-8138-505-4.

Referat:

Miljøfaglig Utredning AS har bistått Eidsiva Vannkraft AS med å utarbeide tematiske konsekvensutredninger i forbindelse med AS Eidefoss og Opplandskraft DA sine planer om utbygging av Nedre Otta kraftverk i Sel og Vågå kommuner, Oppland. Denne rapporten omhandler tema Friluftsliv og reiseliv, peker på viktige kvaliteter innenfor tiltakets influensområde, vurderer konsekvenser av tiltaket og anbefaler avbøtende tiltak.

De største verdiene innenfor influensområdet knytter seg til fiske, rafting og padling, både i friluftslivs- og reiselivssammenheng. Disse interessene vil bli negativt berørt av utbyggingen. Mest konfliktfyllt er alternativ Pillarguri fordi hele strekningen som benyttes til rafting/padling blir ødelagt samtidig som et svært viktig gyte-, oppvekst- og overvintringsområde for harr og ørret i Otta og Lågen nedenfor samløpet med Otta, blir negativt berørt. Produksjonsforholdene blir negativt berørt. Alternativ Åsåren er mindre konfliktfyllt fordi fiskeproduksjonen i Lågen ikke blir berørt, samtidig som en delstrekning av Otta elv fremdeles kan brukes til rafting og padling i friluftslivssammenheng etter en eventuell utbygging.

Rapporten er en justert utgave av tidligere rapport 2009:53, hvor nye fiskeribiologiske opplysninger er innarbeidet.

4 emneord:

Vannkraft
Konsekvensutredning
Friluftsliv
Reiseliv

Forord

På oppdrag fra Eidsiva Vannkraft AS, har Miljøfaglig Utredning AS utført tematiske konsekvensutredninger på tema Friluftsliv og tema Reiseliv i forbindelse med planene om utbygging av Nedre Otta kraftverk i Sel og Vågå kommuner, Oppland fylke. Planene opererer med to utbyggingsløsninger. Utbyggingsalternativene vurderes opp mot 0-alternativet (ingen utbygging).

Tiltaket faller inn under plan og bygningslovens §33-5, Forskrift om konsekvensutredninger av 2005.04.01 nr 0276, Vedlegg I. "Planer for tiltak og tiltak som alltid skal konsekvensutredes etter § 2."

Rapporten skal dekke de spesifiserte plankravene, og skal sammen med de øvrige fagrapportene, tjene som grunnlag for en best mulig utforming og lokalisering av anlegget. Rapporten er utarbeidet på grunnlag av utbyggers planbeskrivelse og fastsatt utredningsprogram fra NVE.

Kontaktperson fra Eidsiva Vannkraft AS har vært Trond Taugbøl. Prosjektleder fra Miljøfaglig Utredning AS har vært naturforvalterkandidat Morten W. Melby.

Jeg vil takke de som har hjulpet til med å fremskaffe nødvendige opplysninger. Ansatte ved Fylkesmannen i Oppland, Sel og Vågå kommuner, representanter fra lag og organisasjoner samt reiselivsaktører på strekningen har utvist stor interesse og bidratt med nyttig informasjon.

Det er gjennomført en enkel form for feltregistrering i forbindelse med utredningen. Hovedinnsatsen i distriktet har imidlertid vært konsentrert om samtaler med offentlig forvaltning og representanter fra brukersiden.

Tingvoll 15/12 2009

Miljøfaglig Utredning AS

Etter at den tematiske konsekvensutredningen på Fisk og ferskvannsbiologi ble ferdigstilt i 2011, er konklusjonene derfra innarbeidet i denne rapporten. Dette har resultert i noen justeringer av konklusjonene fra rapportutgaven i 2009.

Tingvoll 31/08 2011

Miljøfaglig Utredning AS

Morten Wewer Melby

Innhold

Forord	4
Innhold	5
Sammendrag	7
1 Innledning	16
2 Om utbyggingsplanene	17
3 Metode	23
3.1 Retningslinjer	23
3.2 Utredningsprogrammet	23
3.3 Datagrunnlag og metode	24
3.3.1 Datainnsamling/datagrunnlag	24
3.3.2 Vurdering av verdier og konsekvenser	25
3.3.3 Avbøtende tiltak	27
4 Registreringer	28
4.1 Influensoområdet	28
4.2 Områdebeskrivelse/dagens situasjon	29
4.2.1 Tidligere beskrivelser av friluftslivsinteressene fra området	29
4.2.2 Friluftsliv og reiseliv i kommunale dokumenter	30
4.2.3 Friluftslivet i influensområdet	33
4.2.4 Reiselivet i influensområdet	36
4.2.5 Inngrepsstatus (INON)	38
4.3 Verdifulle friluftslivs- og reiselivslokaliteter	39
4.4 Evaluering av influensområdets verdi	43
4.4.1 Friluftsliv	43
4.4.2 Reiseliv	43
5 Deponiområder - vurdering av omfang og konsekvens	45
5.1 Friluftsliv	45
5.2 Reiseliv	48
6 Tiltakets omfang	51
6.1 0-alternativet	51
6.2 Alternativ Åsåren	51
6.2.1 Variant 1	51
6.2.2 Variant 2	54
6.3 Alternativ Pillarguri	55
6.3.1 Variant 1	55
6.3.2 Variant 2	58
6.3.3 Variant 3	58
7 Tiltakets konsekvens - Friluftsliv	59
7.1 0-alternativet	59
7.2 Alternativ Åsåren	59

7.2.1	Variant 1	59
7.2.2	Variant 2	61
7.3	Alternativ Pillarguri	61
7.3.1	Variant 1	61
7.3.2	Variant 2	62
7.3.3	Variant 3	62
8	Tiltakets konsekvens - Reiseliv	64
8.1	0-alternativet.....	64
8.2	Alternativ Åsåren.....	64
8.2.1	Variant 1	64
8.2.2	Variant 2	66
8.3	Alternativ Pillarguri	66
8.3.1	Variant 1	66
8.3.2	Variant 2	68
8.3.3	Variant 3	68
9	Avbøtende/kompenserende tiltak	69
9.1	Avbøtende tiltak.....	69
9.2	Kompenserende tiltak.....	69
9.3	Oppfølgende undersøkelser.....	69
10	Kilder	70
10.1	Skriftlige kilder	70
10.2	Muntlige kilder	71
11	Vedlegg: Effekter av inngrep – Friluftsliv	73

Sammendrag

Bakgrunn

På oppdrag fra Eidsiva Vannkraft AS, har Miljøfaglig Utredning AS utført tematiske konsekvensutredninger på tema Friluftsliv og tema Reiseliv i forbindelse med AS Eidefoss og Opplandskraft DA sine planer om utbygging av Nedre Otta kraftverk i Sel og Vågå kommuner, Oppland fylke.

Utredningen skal gi det friluftslivs- og reiselivsfaglige grunnlaget for planlegging og en best mulig lokalisering og utforming av anlegget.

Metode

Influensområdet er avgrenset til å omfatte planområdet for kraftverket, trasé for høyspentledning og aktuelle lokaliteter for massedeponi samt andre områder som blir direkte berørt av anleggsarbeidet inkludert en sone av støy. Friluftslivs- og reiselivslokaliteter som vil bli tydelig visuelt berørt av inngrepet, er også lagt inn under influensområdet.

Områder, anlegg og traséer av interesse for friluftsliv/reiseliv innenfor influensområdet, er avgrenset på kart og beskrevet. Skriftlig materiale som omtaler influensområdet og bruken av det, samt uttalelser fra lokale brukergrupper, lokalkjente og andre ressurspersoner, er brukt som kilder i registreringsarbeidet.

Med bakgrunn i hvordan planene berører influensområdet og henholdsvis de registrerte friluftslivs- og reiselivsinteressene, er konsekvensenes omfang og betydning evaluert for ulike ledd av planene og separat for de to temaene (Statens vegvesen 2006).

Dagens situasjon

Influensområdet er beskrevet mht. bruk og potensiale (4.2). Registrerte friluftslivs- og reiselivslokaliteter samt kommersielle reiselivsaktører er beskrevet og kartfestet (4.3).

Verdi - Friluftsliv

Verdien av influensområdet er vurdert som middels på lokalt nivå, middels på regionalt nivå og liten til middels på nasjonalt nivå. Tilgjengeligheten er god hele året, og influensområdet fyller i særlig funksjonen som dags- og nærturområde for lokale beboere og gjester ved de lokale overnattingsbedriftene i Otta tettsted og ellers innenfor influensområdet. Gjestene er både fra regionen, fra inn- og utland.

Korte turer til fots langs sti og vei, elvefiske både i Otta elv og i Lågen samt elvepadling og rafting i Otta elv, er de viktigste aktivitetene innenfor influensområdet. Storviltjakta, særlig elgjakta, har et relativt stort omfang innenfor influensområdet, og samler i hovedsak lokale aktører. Småviltjakta er noe mindre utbredt selv om kortsalg innenfor Sel kommune tilrettelegger for allmennhetens adgang. Otta elv er lite egnet for bading, og det er heller ikke tilrettelagt spesielt for denne aktiviteten. Lavere vannføring gjør Lågen mer attraktiv, selv om det heller ikke er særlig egnede badeplasser langs Lågen innenfor influensområdet.

En stor del av friluftslivet har utgangspunkt i eget bosted, og alternative friluftslivsområder utenfor influensområdet er derfor en lite aktuell problemstilling.

	<i>Liten</i>	<i>Middels</i>	<i>Stor</i>
	----- -----		
Lokalt (*):		▲	
Regionalt (*):		▲	
Nasjonalt (*):	▲		
Datagrunnlag: Godt			

*) Lokalt nivå vil her si det umiddelbare nærområdet (ingen vesentlig reiseavstand for brukerne), regionalt nivå omfatter den regionen og de grupper som benytter området i helger o.l. (noe lenger reiseavstand), mens nasjonalt nivå omfatter resten av Norge (lang reiseavstand til friluftslivs/reiselivsområdet).

Verdi - Reiseliv

Influensområdet har middels verdi for reiselivet. Reiselivsinteressene i Vågå og Sel kommuner er organisert gjennom henholdsvis de regionale destinasjonsselskapene Jotunheimen reiseliv (Vågå) og Sel Rondane reiseliv (Sel). Destinasjonsselskapene er i beskjeden grad fokusert mot influensområdet. E6/rv. 15 er imidlertid en vesentlig transportåre, også for reiselivet regionalt, selv om strekningene innenfor influensområdet ikke er prioritert. Destinasjonsselskapenes største interesser er knyttet opp mot nasjonalparkene og fjellovergangene innenfor regionen.

Otta elv innenfor influensområdet har likevel en betydelig interesse som lokalitet for rafting og elvepadling i reiselivssammenheng. Dette gjelder særlig som øvingslokalitet, som lokalitet for familierafting og som erstatningslokalitet for Sjøa elv ved høy vannføring. Også fisket innenfor influensområdet representerer vesentlige reiselivskvaliteter.

De fleste kommersielle reiselivsaktørene innenfor influensområdet er lokalisert til Otta tettsted, og i stor grad motivert av å ligge i et trafikalt knutepunkt mellom E6 og overganger mot Vestlandet. Influensområdet, og særlig Otta elv innenfor influensområdet, er likevel et vesentlig landskapselement som også markedsføres av disse i sitt produktspekter. Campingplassene langs Otta elv har et sterkt fokus på elva, og et relativt stort antall langtidsbesøkende som også bruker elva aktivt. Campingplassene langs Lågen fyller i større grad funksjonen som korttids overnatting for reisende langs E6. For de besøkende representerer elva et viktig landskapselement, men ikke nødvendigvis viktigste motivasjon for oppholdet.

	<i>Liten</i>	<i>Middels</i>	<i>Stor</i>
	----- -----		
Verdi:		▲	
Datagrunnlag: Godt			

Konsekvenser - Friluftsliv

Tabell 0.1 gir en samlet presentasjon av konsekvensvurderinger for ulike ledd av tiltaket. Konsekvensen er framkommet ved å sammenholde områdets verdi og det gjeldende ledd av tiltakets omfang (påvirkning). Konsekvensvifta (Figur 3.1) er brukt som støtte for vurderingene.

Tabell 0.1 Samlet konsekvensvurdering av alternativene for Nedre Otta kraftverk.

Inngrep/ledd av tiltaket	Alt. 0	Alt. Åsåren		Alt. Pillarguri		
		Variant 1	Variant 2	Variant 1	Variant 2	Variant 3
ANLEGGSSFASEN						
1 Støy, trafikk, generell forstyrrelse	0	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.
2 Periodevis tilslamming	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
DRIFTSFASEN						
3 Inntak	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
4 Deponi*	0	Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	Ubetydelig	Liten neg.
5 Kraftstasjon	0	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.
6 Nettilknytning	0	Liten neg.	Liten neg.	Liten/midd. neg.	Liten/midd. neg.	Liten/midd. neg.
9 Endret vannføring	0	Midd./stor neg.	Midd./stor neg.	Stor/svært stor neg.	Stor/svært stor neg.	Stor/svært stor neg.
Samlet konsekvensgrad hele tiltaket	0	Middels neg.	Middels neg.	Stor neg.	Stor neg.	Stor neg.
Rangering	1	2	3	4	5	6
Beslutningsrelevant usikkerhet	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei

* Konklusjonene er hentet fra tabell 5.1

0-alternativet

0-alternativet er referansealternativet og konsekvensene settes lik 0.

Alternativ Åsåren

Anleggsperioden er relativt kortvarig, og selv om byggeaktiviteten berører de mest brukte områdene, i praksis Otta elv, så vurderes konsekvensene som relativt små sammenliknet med driftsfasen. Influensområdets status i forhold til inngrepsfrihet blir ikke berørt av tiltaket.

Inntaket vil i liten utstrekning medføre endringer av eksisterende inntak til Eidefoss kraftverk. Etter anleggslett vil ikke inntaket representere nye konflikter i forhold til friluftslivsinteressene.

Variant 1 realiserer deponi 1 og 1b. Dette er relativt store deponi som ligger nær eller ned til vassdraget. Det finnes eksisterende massetak i nærområdet, men de planlagte deponiene vil være eksponert mot elva. Etter en arrondering og periode med revegetering vil inngrepene i beskjeden grad berøre landskapets karakter. Det er ingen funksjoner for friluftslivet som berøres direkte såfremt det blir mulig å ferdes langs Otta elv for stangfiske.

Åsåren kraftstasjon vil bli liggende i fjell og stort sett være synlig i form av en kort adkomstvei til et portalbygg i fjellet. Tett skog i området vil kunne benyttes til å dempe det visuelle uttrykket. Inngrepet vil imidlertid bli lite dominerende og ikke bryte med landskapets dominerende kvaliteter.

Nettilknytningen vil være et tydelig inngrep lokalt, både på grunn av størrelsen, den nokså stive, lineære karakteren og kravet til et 29 m bredt ryddebelte gjennom til dels nokså tett skog. Nærturområdet Tolstadåsen (Lokalitet 3 – Verdi B) berøres direkte, og viktige naturfaglige kvaliteter berøres også negativt (Larsen 2009). Biologiske kvaliteter er også av betydning som opplevelsespotensiale innenfor friluftslivet.

Det er særlig tiltakets endring av vannføringen mellom inntaket ved Eidefossen og utslippet fra Åsåren kraftstasjon i området Åsåren, som medfører alvorlige, negative konsekvenser for friluftslivet. En attraktiv og mye benyttet lokalitet for padling og rafting (Lokalitet 9 – Verdi A) vil i noen grad bli ødelagt som følge av den planlagte utbyggingen. Berørt strekning vil ikke kunne benyttes til formålet i størstedelen av sesongen. Den uberørte og relativt spennende strekningen fra Åsåren og ned til Otta sentrum vil imidlertid opprettholdes som interessant for fortsatt bruk.

Den endrete vannføringen vil også få betydning for fisken og fisket i Otta elv. Øvre deler av en registrert strekning for stangfiske i Otta elv (Lokalitet 4 – Verdi B) vil bli utsatt for en sterkt redusert vannføring. Generelt er imidlertid Otta elv å regne som for stri i perioder av sommeren til stangfiske, og en begrenset reduksjon kan også være fordelaktig for utøvelsen av fisket. Det er en høyere tetthet av gyteområder i Otta elv enn i Lågen innenfor influensområdet, men også betydelig vandring av fisk mellom Lågen og Otta elv. Dette gjør bestandene utsatt for vannføringsreduksjoner på minstevannføringsstrekningen. Harren gyter på høy vannføring om våren, og de optimale forholdene for fiskebestanden svekkes betraktelig som følge av en regulering i dette området. Tilstrekkelig minstevannføring kombinert med lokkeflommer kan imidlertid avbøte skadeomfanget noe.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: *Middels negativ konsekvens* (--)

Alternativ Pillarguri

Anleggsperioden er relativt kortvarig, og selv om byggeaktiviteten berører de mest brukte områdene, i praksis Otta elv og deler av Lågen nedenfor samløpet, så vurderes konsekvensene som relativt små sammenliknet med driftsfasen. Influensområdets status i forhold til inngrepsfrihet blir ikke berørt av tiltaket.

Inntaket vil i liten utstrekning medføre endringer av eksisterende inntak til Eidefoss kraftverk. Etter anleggslett vil ikke inntaket representere nye konflikter i forhold til friluftslivsinteressene.

Variant 1 realiserer deponi 1, 1b, 10 og 11, og opererer med områdene 1c, 7c og 7d som reserveområder. Dette er relativt store deponi som ligger nært eller ned til vassdraget. Det finnes eksisterende massetak i nærområdet, men de planlagte deponiene vil være eksponert mot elva. Etter en arrondering og periode med revegetering vil inngrepene i beskjeden grad berøre landskapets karakter. Det er ingen funksjoner for friluftslivet som berøres direkte såfremt det blir mulig å ferdes langs Otta elv og Lågen for stangfiske.

Pillarguri kraftstasjon vil bli liggende i fjell og stort sett være synlig i form av en kort adkomstvei til et portalbygg i fjellet. Tett skog i området vil kunne benyttes til å dempe det visuelle uttrykket. Inngrepet vil kunne bli godt synlig i kulturlandskapet på Veggum og bryte med landskapets dominerende kvaliteter i dette området (Lokalitet 8 – Verdi C).

Nettilknytningen vil være et tydelig inngrep lokalt, både på grunn av størrelsen, den nokså stive, lineære karakteren og kravet til et 29 m bredt ryddebelt gjennom til dels nokså tett skog. Nærturområdet Tolstadåsen (Lokalitet 3 – Verdi B) berøres direkte. En høyspentledning strukket over Otta elv vil kunne være til ulempe for fisket og generelt skjemmende for friluftslivsbruken av dette området (Lokalitet 9 - Verdi A). Viktige naturfaglige kvaliteter berøres negativt (Larsen 2009). Biologiske kvaliteter er også av betydning som opplevelsespotensiale innenfor friluftslivet.

Det er særlig tiltakets endring av vannføringen mellom inntaket ved Eidefossen og utslippet fra Pillarguri kraftstasjon i området Bredevangen, som medfører alvorlige, negative konsekvenser for friluftslivet. En attraktiv og mye benyttet lokalitet for padling og rafting (Lokalitet 9 – Verdi A) vil bli ødelagt som følge av den planlagte utbyggingen. Berørt strekning vil ikke kunne benyttes til formålet i størstedelen av sesongen, og det finnes ikke nærliggende lokaliteter med de samme kvalitetene.

Den endrete vannføringen vil også få svært stor negativ betydning for fisken og fisket i Otta elv og i Lågen innenfor influensområdet. Fiskens viktigste produksjonsområder, både i Otta elv og i Lågen nedenfor samløpet med Otta elv, vil bli sterkt skadelidende som følge av det planlagte tiltaket.

Hele den registrerte strekningen for stangfiske i Otta elv (Lokalitet 4 – Verdi B) vil bli utsatt for en sterkt redusert vannføring. Generelt er imidlertid Otta elv å regne som for stri i perioder av sommeren til stangfiske, og en begrenset reduksjon i vannføringen kan i noen grad også være fordelaktig for utøvelsen av fisket. Bedre forhold for fiskeutøvelse i Otta kompenseres likevel ikke på noen måte for de svekkede og dels ødelagte produksjonsmulighetene for både harr og ørret innenfor influensområdet som helhet. Skadeomfanget lar seg trolig ikke redusere gjennom tiltak (Museth m. fl. 2011).

SAMLET KONSEKVENSGRAD: *Stor negativ konsekvens (---)*

Konsekvenser - Reiseliv

Tabell 0.2 gir en samlet presentasjon av konsekvensvurderinger for ulike ledd av tiltaket. Konsekvensen er framkommet ved å sammenholde områdets verdi og det gjeldende ledd av tiltaket sitt omfang (påvirkning). Konsekvensvifta (Figur 3.1) er brukt som støtte for vurderingene.

Tabell 0.2 Samlet konsekvensvurdering av alternativene for Nedre Otta kraftverk.

Inngrep/ledd av tiltaket	Alt. 0	Alt. Åsåren		Alt. Pillarguri		
		Variant 1	Variant 2	Variant 1	Variant 2	Variant 3
ANLEGGSFASEN						
1 Støy, trafikk, generell forstyrrelse	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
2 Periodevis tilslamming	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
DRIFTSFASEN						
3 Inntak	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
4 Deponi*	0	Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	Ubetydelig	Liten neg.
5 Kraftstasjon	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
6 Nettilknytning	0	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.
9 Endret vannføring	0	Midd./stor neg.	Midd./stor neg.	Stor neg.	Stor neg.	Stor neg.
Samlet konsekvensgrad hele tiltaket	0	Middels neg.	Middels neg.	Middels/stor neg.	Middels/stor neg.	Middels/stor neg.
Rangering	1	2	3	4	5	6
Beslutningsrelevant usikkerhet	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei

* Konklusjonene er hentet fra tabell 5.2.

0-alternativet

0-alternativet er referansealternativet og konsekvensene settes lik 0.

Alternativ Åsåren

Anleggsperioden er relativt kortvarig, og selv om byggeaktiviteten også berører nærområdene til Otta elv, som hovedattraksjonen i reiselivstilbudet innenfor influensområdet, så vurderes konsekvensene som små sammenliknet med driftsfasen. Det forventes ikke at forstyrrelser i en begrenset byggeperiode (3 år) vil svekke det godt etablerte reiselivstilbudet knyttet til Otta elv i så sterk grad at det vil etableres en ny og lavere etterspørsel som opprettholdes etter anleggsslutt.

Det er av vesentlig større betydning at vannføringen i store deler av Otta elv etter anleggsslutt vil være uegnet til padling og rafting. Dette gjelder den berørte strekningen mellom Eidefossen og utslippet fra Åsåren kraftstasjon i området Åsåren. Dette omfatter mao. øverste og største del av strekningen mellom Eidefossen og Otta sentrum, som benyttes til denne aktiviteten i dag (Lokalitet 9 – Verdi A).

I reiselivssammenheng er Otta elv av stor betydning. Den regionale satsningen på padling og rafting (Aktør 14) er likevel konsentrert om Sjøa elv, og næringen lanserer denne som en hovedattraksjon i sitt produktspekter. Otta elv er imidlertid en nødvendig forutsetning for den

kommersielle driften. Når vannføringen i Sjoa elv er så høy at det knytter seg for stor risiko til bruken av denne, er Otta elv eneste brukbare alternativ i rimelig nærhet. Helt sporadisk har det vært forsøkt å benytte Atna som alternativ, men stor reiseavstanden gjør denne lokaliteten uegnet. Også som lokalitet for familierafting er Otta elv mye benyttet fordi den er mindre krevende enn Sjoa elv. Familierafting utgjør dessuten et viktig kommersielt potensiale fordi deltakerene også i stor utstrekning etterspør overnatting og bespisning. (Tor Aamodt, pers. medd.)

Den uberørte delen av Otta elv etter eventuell utbygging vil ikke være egnet for familierafting. Dels fordi turen blir for kort og dels fordi strekningen er for tøff som innledning på turen. Deltakerne får ikke den nødvendige tilvenningen som de får i dag på den roligere strekningen ovenfor. (Tor Aamodt, pers. medd.)

Som lokalitet for opplæring av instruktører til padling og rafting innenfor reiselivsbedriftene, er Otta elv svært godt egnet. Opplæring av instruktører skjer i forbindelse med familierafting. En relativt rask omsetning av instruktører gjør denne opplæringen til et betydelig element i forhold til sikkerhet. Den resterende strekningen av Otta elv, hvor dagens vannføring vil bli opprettholdt, vil i liten grad dekke opp denne etterspørselen fordi dette partiet av elva ikke vil kunne benyttes til familierafting. (Tor Aamodt, pers. medd.)

En del tilreisende fisker i Otta elv, og A/L Lågen fiskeelv er en viktig reiselivsaktør i regionen. Det er særlig strekningen mellom Flåten og Otta sentrum (Lokalitet 4 – Verdi B) som benyttes, og Øihusviken camping og Otta camping og motell (Aktør 10 og 11) er ofte vertskap for fiskerne. Fisket i Otta elv er imidlertid vurdert som bare middels omfattende. Den reduserte vannføringen mellom Eidefossen og Åsåren berører øvre deler av den mest brukte fiskestrekningen.

For fisken (harr og ørret) vil den reduserte vannføringen ha betydelig negativ effekt (Museth m.fl. 2011). For utøvelsen av fisket vil imidlertid bildet være mer nyansert. I perioder av fiske sesongen er vannføringen i Otta elv for stor i dag, og dels til hinder for fisket. Det spesielt attraktive harrfisket på forsommeren er ofte vanskelig gjort av vannføringen. En redusert vannføring vil kunne utvide fiskeperioden, men samtidig redusere attraktiviteten.

Det er sannsynlig at en redusert vannføring i Otta elv mellom Eidefossen og området Åsåren vil få direkte følger for reiselivsnæringen regionalt i form av en reduksjon i antall sysselsatte. Raftingselskapene i Sjoa Elv, som organiserer den delen av reiselivet som vil bli sterkest rammet av tiltaket, vil måtte nedbemanne både blant instruktører og blant personale som har ansvaret for bespisning og overnatting. Ikke minst skyldes dette at familieraftingen må begrenses til kortere perioder med akseptabel vannføring i Sjoa. Forutsigbarheten vil svekkes og kanselleringer vil bli mer utbredt. Sårbarheten i denne delen av reiselivsnæringen vil øke betraktelig.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: *Middels negativ konsekvens* (--)

Alternativ Pillarguri

Anleggsperioden er relativt kortvarig, og selv om byggeaktiviteten også berører nærområdene til Lågen/Otta elv, som hovedattraksjonen i reiselivstilbudet innenfor influensområdet, så vurderes konsekvensene som små sammenliknet med driftsfasen. Det forventes ikke at forstyrrel-

ser i en begrenset byggeperiode (3 år) vil svekke det godt etablerte reiselivstilbudet knyttet til Otta elv i så sterk grad at det vil etableres en ny og lavere etterspørsel som opprettholdes etter anleggsslutt.

Det er av vesentlig større betydning at vannføringen i Otta elv etter anleggsslutt vil være uegnet til padling og rafting. Dette gjelder den berørte strekningen mellom Eidefossen og utslippet fra Pillarguri kraftstasjon i området Bredevangen. Dette omfatter samtidig hele strekningen mellom Eidefossen og Otta sentrum, som benyttes til denne aktiviteten i dag (Lokalitet 9 – Verdi A).

I reiselivssammenheng er Otta elv av stor betydning. Den regionale satsningen på padling og rafting er konsentrert om Sjoa elv, og næringen lanserer denne som en hovedattraksjon i sitt produktspekter. Otta elv er likevel en nødvendig forutsetning for den kommersielle driften. Når vannføringen i Sjoa elv er så høy at det knytter seg for stor risiko til bruken av denne, er Otta elv eneste brukbare alternativ i rimelig nærhet. Helt sporadisk har det vært forsøkt å benytte Atna som alternativ, men stor reiseavstanden gjør denne lokaliteten uegnet. Også som lokalitet for familierafting, er Otta elv mye benyttet fordi den er mindre krevende enn Sjoa elv. Familierafting utgjør dessuten et viktig kommersielt potensiale fordi deltakerene også i stor utstrekning etterspør overnatting og bespisning.

Som lokalitet for opplæring av instruktører til padling og rafting innenfor reiselivsbedriftene, er Otta elv svært godt egnet. Opplæring skjer i kombinasjon med familierafting. En relativt rask omsetning av instruktører gjør opplæringen til et betydelig element i forhold til sikkerhet. Utbyggingen vil gjøre det vanskelig å dekke denne etterspørselen lokalt og dels også regionalt.

En del tilreisende fisker i Otta elv, og A/L Lågen fiskeelv er en betydelig reiselivsaktør i regionen. I Otta elv er det særlig strekningen mellom Flåten og Otta sentrum (Lokalitet 4 – Verdi B) som benyttes, og Øihusviken camping og Otta camping og hotell (Aktør 10 og 11) er ofte vertskap for fiskerne. Fisket i Otta elv er imidlertid vurdert som bare middels omfattende. Den reduserte vannføringen nedenfor Eidefossen berører imidlertid deler av den mest brukte fiskestrekningen i Otta elv. Fisket i Lågen på strekningen fra samløpet med Otta elv og ned til utløpet fra Pillarguri kraftverk er mer brukt og vurdert som en særlig attraktiv strekning av Lågen. Her vil restvannføringen være betydelig høyere enn i Otta elv etter en eventuell utbygging, men likevel betraktelig lavere enn i dag.

For fisken (harr og ørret) vil den reduserte vannføringen ha betydelig negativ effekt (Museth 2009). For utøvelsen av fisket vil imidlertid bildet være mer nyansert. I perioder av fisesesongen er vannføringen i Otta elv for stor i dag, og dels til hinder for fisket. Det spesielt attraktive harrfisket på forsommeren er ofte vanskeliggjort av vannføringen. En redusert vannføring vil kunne utvide fiskeperioden, men samtidig redusere attraktiviteten. I Lågen vil fisket utelukkende berøres negativt, et fiske som er regnet som svært attraktivt i dag.

Vangen camping (Aktør 12) og Sæta camping (Aktør 13) vil i noen grad berøres av tiltaket. De er lokalisert nedenfor utløpet fra kraftstasjonen, og vannføringen forbi campingplassene vil opprettholdes som i dag. Tilbudet om gratis fiske vil fremdeles være et reelt trekkplaster, og de nærliggende deponiområdene på andre siden av elva vil i liten grad virke skjemmende etter arrondering og vegetasjonsetablering. Det er likevel mulig at høyere vanntemperatur i vannet som slippes ut fra kraftverket vil kunne forårsake en forandring mht. islegging.

Det er sannsynlig at en redusert vannføring i Otta elv og Lågen mellom Eidefossen og området Bredevangen vil få direkte følger for reiselivsnæringen regionalt i form av en reduksjon i antall sysselsatte. Raftingselskapene i Sjoa Elv, som organiserer den delen av reiselivet som vil bli sterkest rammet av tiltaket, vil måtte nedbemanne både blant instruktører og blant personale som har ansvaret for bespisning og overnatting. Ikke minst skyldes dette at familieraf-tingen må begrenses til kortere perioder med akseptabel vannføring i Sjoa. Forutsigbarheten vil svekkes og kanselleringer vil bli mer utbredt. Sårbarheten i denne delen av reiselivsnæ-ringen vil øke betraktelig.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Middels/stor negativ konsekvens (--/---)

Avbøtende tiltak

- Inngrepene bør arronderes og sårskadene repareres. Dette gjelder særlig i forbindelse med veibygging og deponi av overskuddsmasser.
- Det er ønskelig å unngå anleggsdrift i helg og høytidsdager når det er størst utfart i nærområdet til anlegget.
- Det bør tas hensyn til anbefalinger fra de andre fagutredningene, særlig tema Land-skap. Kulturlandskapet inkludert kulturminnene og Naturmiljø. Det biologiske mang-foldet, enten det er kulturbetinget eller ikke, er også en vesentlig del av opplevelses-potensialet i friluftslivet og reiselivet.
- Veier bør bygges med lav standard og med beskjedne masseforflytninger.
- Tippene av overskuddsmasser fra utbyggingen må lokaliseres slik at de i minst mulig grad kommer i direkte eller visuell konflikt med viktige ferdselsårer. Da vil det også være særlig viktig å opprettholde kantvegetasjonen langs vassdraget for å begrense innsynet til massedeponiene.
- Det bør etableres en minstevannføring i Otta elv og Lågen av estetiske årsaker og dels av hensyn til fisket. Det vil neppe være mulig å opprettholde tilstrekkelig vannføring for padling/rafting over berørt strekning, men et attraktivt fiske vil i noen grad kunne opprettholdes ved en miljøbasert vannføring som ivaretar denne interessen. Dette gjelder særlig Åsåren-alternativet.
- Det bør opprettes målestasjoner som gjør det mulig for allmennheten å få bekreftet at kravene til minstevannføring etterleves.

Kompenserende tiltak

Noe av massen i deponiene langs vestsida av Lågen kan med fordel utnyttes til støyskjerming av jernbanen for bebyggelsen på østsida av Lågen. Både Sæta camping og Vangen camping er noe plaget av støy, som ble ytterligere forsterket etter at det ble byttet til betongsviller på strekningen. Tiltaket må imidlertid sees i sammenheng med de biologiske effektene av å fylle ut mot elva samt eventuell økt støybelastning på bebyggelsen vest for jernbanen.

Oppfølgende undersøkelser

Det foreslås ingen oppfølgende undersøkelser.

1 Innledning

Friluftsliv

Offentlig forvaltning definerer friluftsliv på følgende måte: *”Friluftsliv er opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelser”* (Miljøverndepartementet 1987, Miljøverndepartementet 2001). Denne utredningens fokus er derfor på forhold rundt aktiviteter og opplevelser, og konsekvenser knyttet til dette.

Samfunnsutviklingen med mye fritid og god økonomi blant befolkningen, har ført til at allmenne interesser knyttet til rekreasjon og fritidsaktiviteter er kommet sterkere i fokus når ulike brukerinteresser blir vurdert. Konsekvensene av en planlagt utbygging er mangfoldige og nyanserte i forhold til friluftslivets ulike bruksgrupper og -typer. Hovedvekten i vurderingene her, er lagt på det tradisjonelle friluftslivet i området (f.eks. bading, sykling og turgåing) og aktiviteter med høstingspreg (sanking, jakt, fiske), men rafting og padling er også registrert som viktige friluftslivsaktiviteter i området.

Reiseliv

Den definisjonen av reiselivet som stort sett nyttes både nasjonalt og internasjonalt, er gitt av FN-organisasjonen World Tourism Organization: *«Reiselivet omfatter personers reise og opphold utenfor det geografiske området hvor de vanligvis ferdes, og hvor hovedformålet med reisen ikke er å få lønnet arbeid på det stedet de besøker»* (Statistisk sentralbyrå 2003). Reiseliv omfatter både yrkes- og servicebetingede reiser samt reiser i ferie og fritid. Det betyr også at reiseliv omfatter reiser selv om personen ikke nødvendigvis overnatter utenfor fast bosted (Statistisk sentralbyrå 2003).

Vurderinger

Det er viktig å understreke at det ikke finnes metoder eller faglige fremgangsmåter som kan gi “objektive”, “riktige” eller allmenngyldige vurderinger av verdi og omfang av konsekvenser. Man kan betrakte friluftsliv/reiseliv fra ulike synsvinkler, og ulike aktører vil legge vekt på ulike aspekter og verdier ved naturopplevelse og miljøforandring. For eksempel søker noen bevisst urørte områder med liten grad av tilrettelegging, mens andre ønsker betydelig grad av tilrettelegging av åpenbare behov eller av bekvemmelighetshensyn. Slik tilrettelegging innebærer ofte tekniske inngrep som reduserer graden av urørthet.

Utfyllende informasjon

Kvaliteter/verdier på en del andre fagfelt, f.eks. landskap, naturmiljø, kulturmiljø/-minner og fisk/ferskvannsbibliologi, har betydning for et områdes opplevelsesverdi med tanke på friluftsliv/reiseliv. Dette er kort omtalt i denne rapporten, men mer detaljert og utfyllende informasjon finnes i de respektive fagrapportene fra konsekvensutredningen.

2 Om utbyggingsplanene

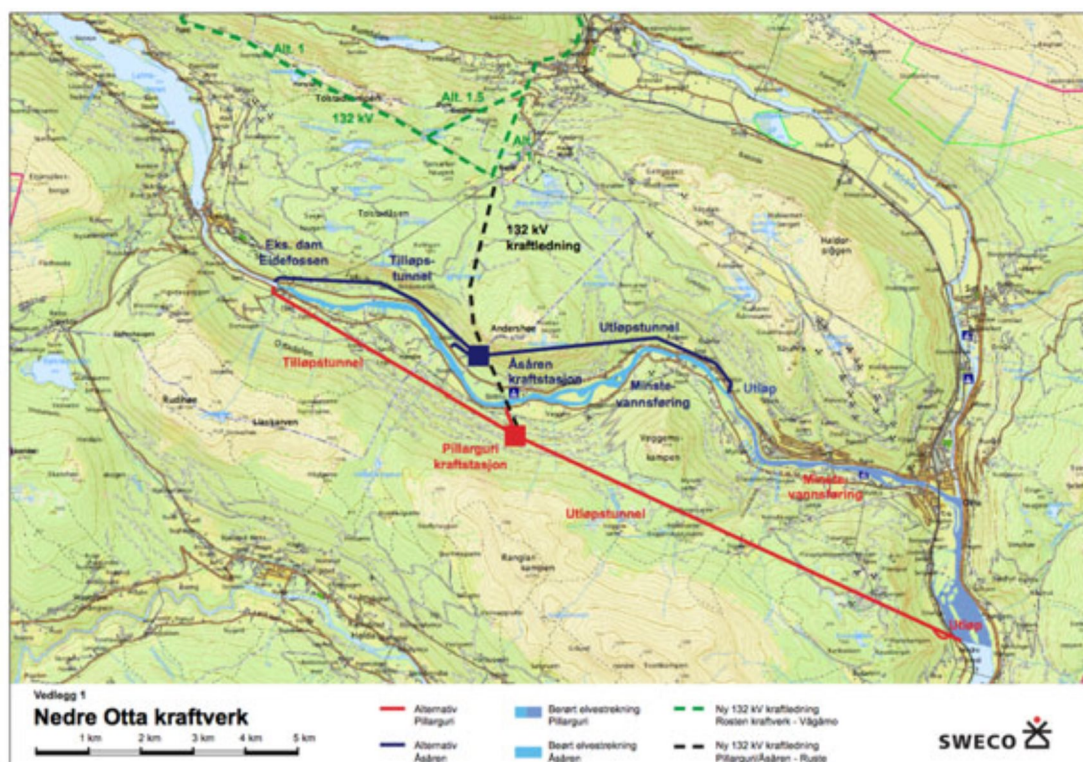
Teksten er hentet fra meldingen for tiltaket (AS Eidefoss og Opplandskraft DA 2009a). Det vises til vedlegg i teksten som ikke er gjengitt i dette plankapitlet.

En utbygging i Nedre Otta vil bli gjennomført i samarbeid mellom AS Eidefoss og Opplandskraft DA.

Det har lenge vært planlagt å bygge kraftverk i Nedre Otta. I Samlet Plan har det helt siden første stortingsmelding i 1984/85 vært vurdert ulike alternativer. Ingen av disse alternativene har vært omsøkt. De to løsningene som nå planlegges er redusert sammenliknet med alle andre alternativer i Samlet Plan. Alternativet som vil gi størst produksjon, Pillarguri, vil utnytte fallet fra inntaket til Eidefossen kraftverk og Lågen ved Einangen. Kraftverket vil berøre en elvestrekning på om lag 18 km og gi en årlig produksjon på 387 GWh. Alternativet med minst produksjon, Åsåren, vil utnytte fallet i Ottaelva mellom inntaket til Eidefossen kraftverk og Åsåren. Kraftverket vil berøre en elvestrekning på ca 10 km og få en produksjon på 316 GWh.

Begge alternativene vil benytte eksisterende inntaksdam til Eidefossen kraftverk, og det vil ikke bli regulering utover små og ikke påvirkbare variasjoner. For begge alternativer vil vannet føres i tunnel, og kraftstasjonene plasseres i fjell. Ved adkomsttunnelene vil det bli et portalbygg. I begge alternativene vil det bli betydelige overskuddsmasser. Det er skissert ulike løsninger til plassering i massedeponier.

Den berørte elvestrekningen ligger i Vågå og Sel kommuner i Oppland fylke (Figur 2.1). Ved inntaket i Eidefossen er samlet nedbørfelt på ca. 4000 km². Store deler av nedbørfeltet er snau fjellområder, og de høyeste toppene ligger i Jotunheimen (over 2000 m oh.).

Figur 2.1 Planskisse. Kilde: AS Eidefoss og Opplandskraft DA 2009a.

Teknisk beskrivelse av tiltaket

To alternativer for utbygging av Nedre Otta er skissert av utbyggerne. Kart over foreslåtte kraftledningstraséer og mulige plasseringer av massetipper er framstilt i vedlegg til meldingen (Eidefoss & Opplandskraft 2009a). Hoveddata er gitt i tabell 2.1.

Tabell 2.1 Hoveddata for Nedre Otta kraftverk.

Nedre Otta kraftverk	Enhet	Alternativ Pillarguri	Alternativ Åsåren
Nedbørfelt	km ²	4011	4011
Middelvannføring *)	m ³ /s	111	111
Brutto fallhøyde	meter	69,5	55,5
Min. slukeevne	m ³ /s	17,9	18,9
Maks. slukeevne i kraftverket	m ³ /s	200	200
Effektinstallasjon	MW	94,8	80,6
Produksjon, sommer *)	GWh	254	211
Produksjon, vinter *)	GWh	133	105
Produksjon, årlig middel *)	GWh	387	316
Kostnad	mill. NOK	1 467	1 095
Utbyggingspris	NOK/kWh	3,79	3,47

*) Basert på vannføringsdata fra vannmerke 2.25 Lalm for perioden 1971-2001.

Vassdragsoverføringer

Det vil ikke bli foretatt nye vassdragsoverføringer i forbindelse med prosjektet.

Inntaksdam

I begge alternativ benyttes eksisterende inntaksdam ved Eidefossen kraftverk.

I alternativ Pillarguri legges inntaket tilnærmet parallelt med Ottaelva, langs søndre elvebredd. Terskel for inntaket legges på kote 341,0, som omtrent tilsvarer nivå på overløp for flomluker i eksisterende dam.

I alternativ Åsåren legges inntaket tilnærmet parallelt med Ottaelva, langs nordre elvebredd. Terskel for inntaket legges på kote 341,0. Dette tilsvarer omtrent dagens nivå på overløp for flomluker i eksisterende dam.

Vannveier

Alternativ Pillarguri

Inntaket til tilløpstunnelen plasseres noe ovenfor dagens inntakskanal til Eidefossen kraftverk. Fra inntakslukene vil tilløpstunnelens helning være 1:8 et kort stykke før tunnelen flater ut til helning 1:300. Fra øvre svingekammer (svingetunnel) og ned mot sandfang ved kraftstasjonen, vil tunnelens helning være 1:9.

Tilløpstunnelen er planlagt med et tverrsnitt på ca. 85 m², og får en lengde på ca. 5,3 km. Tunnelen er i sin helhet tenkt drevet via transporttunnel fra adkomsttunnelen. På de siste ca. 50 m inn mot stasjonen vil tilløpet bestå av 3 separate tunneler med innstøpt stålforing.

Utløpstunnelen får også et tverrsnitt på 85 m². Tunnelen blir ca. 9,3 km lang, og vil få en svak helning til laveste punkt under utløpssjaktene ved Lågen. Øvre del av tunnelen drives fra stasjonsområdet, mens nedre del drives fra tverrslag ved Einangen, ca. 500 m fra utløpet. Utløpet

er tenkt plassert ved Einangen, mot Hanakampen. På grunn av en del løsmasseavsetninger ved Lågen, må det foretas grunnundersøkelser for å finne endelig plassering av utløpet.

Alternativ Åsåren

Inntaket til tilløpstunnelen plasseres på utsiden av riksveg 15, mellom riksvegen og den gamle, nedlagte tappetunnelen. Retningen på innløpet til tilløpstunnelen blir tilpasset slik at tilfredsstillende overdekning mellom tunnelen og riksvegen oppnås. Fra inntakslukene vil tilløpstunnelen et kort stykke få en helning på 1:8, før tunnelen flater ut til helning 1:300. Fra øvre svingekammer (svingetunnel) og ned mot sandfang ved kraftstasjonen, vil tunnelen få en helning på ca. 1:9.

Tilløpstunnelen er planlagt med et tverrsnitt på ca. 85 m², og vil få en lengde på ca. 4,2 km. Tilløpstunnelen er i sin helhet tenkt drevet via oppstrøms svingetunnel med atkomst fra tippområdet.

Utløpstunnelen får også et tverrsnitt på 85 m², og drives i sin helhet fra kraftstasjonsområdet. Utløpstunnelen blir ca. 5,1 km lang, og går på svakt fall (ca. 1:300) til laveste punkt under lukesjakt før utløp i Otta ved Brue. Utløp i Otta etableres ved utslag under vann med tunnelsåle ved utløpet på ca. kote 285, omtrent 10 m under vannstanden i elva. De siste 20 m av utløpstunnelen drives som sjakt, og det etableres steingrop i tunnelsålen under sjakta.

Kraftstasjon

Alternativ Pillarguri

Kraftstasjonen legges i fjell. Det planlegges tre Francisturbiner med installasjon på henholdsvis 64, 39 og 24 MW. Turbinsenter er beregnet å ligge på kote 272.

De geologiske forholdene i stasjonsområdet vil være bestemmende for endelig orientering av stasjonshallen. Hallen får en lengde på ca. 90 m, høyde på ca. 34 m og en bredde på ca. 16 m. Totalt utsprengt volum for stasjonshallen blir ca. 50 000 m³.

Alternativ Åsåren

Kraftstasjonen legges i fjell. Det planlegges en Kaplan- og en Francisturbin med installasjon på hhv. 53,5 og 35,5 MW. Turbinsenter er beregnet å ligge på kote 286.

De geologiske forholdene i stasjonsområdet vil være bestemmende for endelig orientering av stasjonshallen. Hallen får en lengde på ca. 70 m, høyde på ca. 34 m og en bredde på ca. 16 m. Totalt utsprengt volum for stasjonshallen blir ca. 38 000 m³.

Det er planlagt en slukeevne på inntil 200 m³/s, dvs. 180 % av middelvannføringen (gjelder begge alternativ).

Andre tunneler (adkomsttunneler, svingetunneler og kabeltunneler)

Alternativ Pillarguri

Påhugget til adkomsttunnelen til kraftstasjonen blir liggende ved Veggem på kote 325, med adkomst fra fylkesveg 436. Tunnelen vil få en total lengde på ca. 470 m og et tverrsnitt på ca. 47 m². Kjørebanelen forutsettes asfaltert. Ved tunnelåpningen bygges portalbygg.

Det blir anlagt en oppstrøms svingetunnel ca. 250 m ovenfor adkomsttunnelen med påhugg på kote 362. En nedstrøms svingetunnel blir anlagt som en avgreining mellom adkomsttunnel og utløpstunnel. Kabel fra kraftstasjonen planlegges lagt i adkomsttunnel.

Alternativ Åsåren

Påhugget til adkomsttunnelen til kraftstasjonen blir liggende ved Tolstadskridu på kote 340, med adkomst fra riksveg 15. Tunnelen vil få en lengde på ca. 480 m og et tverrsnitt på ca. 47 m². Kjørebanelen forutsettes asfaltert. Ved tunnelåpningen bygges portalbygg.

Det blir anlagt en svingetunnel ca. 300 m oppstrøms kraftstasjonen med påhugg på kote 362. Transporttunnelen fra adkomsttunnel til utløpstunnel er forutsatt benyttet som nedstrøms svingetunnel. Kabel fra kraftstasjonen planlegges lagt i adkomsttunnelen.

Veger og transportanlegg

Det vil bli bygd minimalt med nye veger i tilknytning til dette prosjektet. Vegbehovet er knyttet til hvor massene skal deponeres, og det er i utgangspunktet et mål å bygge minst mulig nye veger. Bortsett fra midlertidige veger til massedeponi, er det planlagt avstikkere til utløpstunnel, adkomsttunnel og svingetunneler i begge alternativer.

Deler av eksisterende vegnett må muligens oppgraderes for å tåle tung last.

Plassering av masser

Alternativ Pillarguri vil generere et volum på ca. 2 600 000 m³ sprengstein, mens volumet for alternativ Åsåren vil bli ca. 1 700 000 m³. Disse massene skal plasseres i massedeponier. Det er skissert en rekke alternative plasseringer av massedeponi for begge alternative utbyggingsløsninger. Endelig valg av deponiområder blir foretatt etter at konsekvensene av ulike alternativer er utredet, og i dialog med grunneiere og offentlige myndigheter.

Massetak, løsmasser og steinbrudd

Det vil ikke være nødvendig med massetak for gjennomføring av anlegget.

Forholdet til eksisterende Eidefossen kraftverk

Det første kraftverket ved Eidefossen ble satt i drift i 1916. Kraftverket hadde en slukeevne på 12 m³/s, og var tilpasset datidens uregulerte vannføring i Ottaelva. Reguleringer i Skjåk og Lom førte til at det ble bygd et nytt kraftverk som ble satt i drift i 1983. I 2003 bygde AS Eidefoss en ny dam etter at de fikk konsesjon til heving av overvannet med 3 m fra kote 347,50 til 350,50.

Eidefossen kraftverk utnytter i dag et fall på 19 m. Det er installert ett Kaplanaggregat med slukeevne 95 m³/s. Installert effekt er 13,1 MW og årsproduksjonen er 85 GWh.

Ved en utbygging av Nedre Otta kraftverk planlegges eksisterende Eidefossen kraftverk å produsere kraft når vannføringen overstiger kapasiteten i Nedre Otta kraftverk. I tillegg vil kraftverket få noe produksjon basert på minstevannføring. Minstevannføringen vil variere over året med minst vann i vinterperioden. For å utnytte dette vil det bli vurdert å sette inn et nytt, lite aggregat i Eidefossen kraftverk. Restproduksjonen i Eidefossen kraftverk vil bli 23-32 GWh, avhengig av kapasiteten i det nye kraftverket og krav som settes til minstevannføring.

Nettilknytning

Innpassing i kraftsystemet

Kraftverket og kraftledningen vil ligge innenfor utredningsområdet til Eidsiva Nett AS som er utredningsansvarlig selskap for Hedmark og Oppland. Det nye kraftverket med kraftledning er omtalt i regional kraftsystemutredning for Hedmark og Oppland 2008.

Høsten 2007 ble det gjennomført en utredning der det ble sett på alle kjente vannkraftplaner mellom Vinstra og Vågåmo. Utredningen konkluderte med at det var samfunnsøkonomisk mest gunstig å tilknytte Nedre Otta kraftverk og Nedre Otta kraftverk til Statnetts transformatorstasjon i Vågåmo via en ny 132 kV ledning. Det er planlagt bygd en 20-23 km 132 kV ledning fra Nedre Otta kraftverk til Vågåmo transformatorstasjon. Disse planene er tidligere meldt, og konsekvensutredning er under utarbeidelse. Kraftledningen vil bli dimensjonert for å kunne overføre produksjonen fra både Nedre Otta kraftverk og Nedre Otta kraftverk. Hvis denne kraftledningen får konsesjon, vil Nedre Otta kraftverk kunne tilknyttes 132 kV ledningen med en ca. 4-7 km lang 132 kV ledning.

132 kV ledning mellom Nedre Otta kraftverk og planlagt kraftledning Nedre Otta-Vågåmo transformatorstasjon

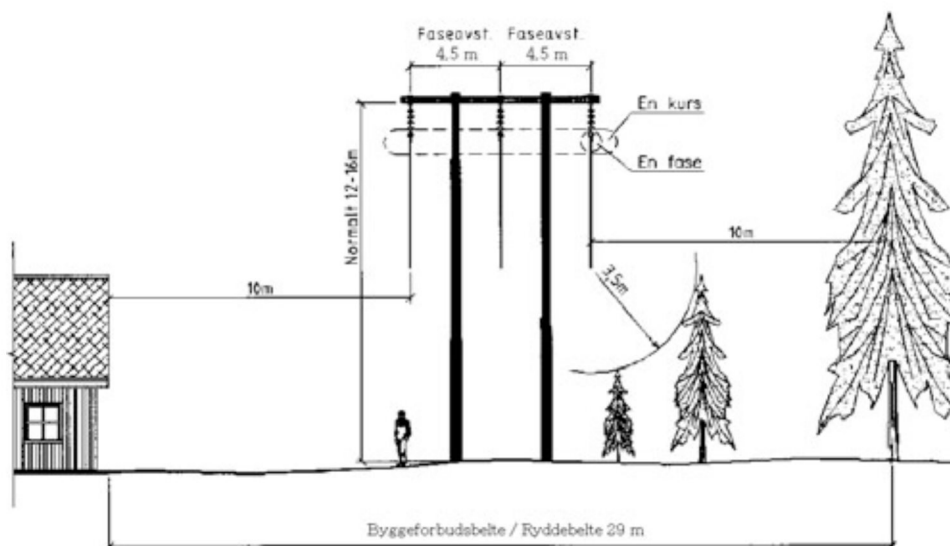
Basert på de forutsetninger en kjenner i dag, antas det at kraftledningen kan få spesifikasjoner som vist i Tabell 2.2. Linjelengden er imidlertid basert på tilknytning i punkt G1, G2 eller G3 (jfr kartvedlegg til meldingen). Blir det gitt konsesjon på alternativ 2 for 132 kV ledning mellom Rosten-Vågåmo, vil trasélengden øke med vel 8 km. Hvis 132 kV ledningen mellom Rosten og Vågåmo ikke får konsesjon, blir lengden vel 20 km.

Tabell 2.2 Antatte spesifikasjoner for tilknytningsledning mellom Nedre Otta kraftverk og planlagte 132 kV ledning mellom Rosten og Vågåmo.

Trasélengde luftledning	Pillarguri 5,7 – 7 km, Åsåren 3,9 – 5,3 km
Spenningsnivå	Driftsspenning 132 kV
Isolasjonsnivå	145 kV
Linetype	3 x FeAl 240 (eller tilsvarende) *
Mastetyper	Tremastledninger med ståltravers
Normale mastehøyder	12-16 meter
Isolatorer	Komposittisolatorer, alternativt benyttes glassisolatorer
Normale spennlengder	150 – 350 m

* Linjdimensjon kan bli revurdert under konsesjonsbehandlingen.

Langs en 132 kV kraftledning kreves det av sikkerhetshensyn normalt et 29 meter bredt byggeforbudsbelte som vist i Figur 2.2.

Figur 2.2 Skisse av byggeforbudsbelte

Beskrivelse av aktuelle ledningstraseer

Oversiktskart over de meldte ledningstraséene mellom Nedre Otta og Vågåmo, samt traséen mellom Nedre Otta og 132 kV ledning Rosten-Vågåmo, er vist i vedlegg 2. I vedlegg 3 er traséen for tilknytningsledning fra Nedre Otta kraftverk vist i større detalj.

De tidligere meldte traséene mellom Rosten og Vågåmo er vist med røde streker, mens alternativer for den planlagte tilknytningsledningen fra Nedre Otta kraftverk er merket med blå streker (vedlegg 2 og 3). Ledningstraséen vil krysse dalen fra Pillarguri og over til nordsiden ved Slettemo og gå på skrå opp lia langs skogsbilveg og tursti på nordsiden av Tolstadskridu til vinkel punkt R. Fra vinkelpunkt R vil traséen følge skogsbilveg opp til eksisterende 66 kV ledning Otta-Vågåmo og planlagt 132 kV ledning Rosten-Vågåmo. For alternativ Åsåren vil traséen bli noe kortere. Fra Tolstadskridu vil den følge samme trasé som tilknytningsledningen fra Pillarguri kraftstasjon. I traséen som er skissert, er det vektlagt en mest mulig skånsom kryssing av dalen med hensyn til bebyggelse og landskap. Tiltakshaver har også til hensikt å unngå å legge traséen i uberørt terreng.

Tilknytningsledningen fra Nedre Otta kraftverk planlegges tilknyttet punkt G1, G2 eller G3 (se Figur x.x). Hvis det ikke blir gitt konsesjon for bygging av alternativ 1 av meldte 132 kV ledningstrasé, vil tilkoblingspunktet for tilknytningsledning fra Pillarguri/Åsåren bli ved punkt W. Herfra vil den følge traséalternativ 2 (se vedlegg 2) til Nedre Otta. Endelig tilkoblingspunkt for kraftledningen fra Nedre Otta vil ikke bli bestemt før eventuell konsesjon foreligger for 132 kV ledningen Nedre Otta-Vågåmo.

Hvis ingen av de meldte traséalternativene mellom Rosten-Vågåmo får konsesjon, vil det bli søkt om å bygge ny 132 kV ledning mellom punkt G1 eller G2 og Vågåmo. Denne ledningen vil i tilfelle legges parallelt med eksisterende 66 kV ledning Otta-Vågåmo. Hvis dette alternativet blir aktuelt, vil det bli utarbeidet en egen melding og konsekvensutredning da ledningen vil bli over 20 km lang.

3 Metode

3.1 Retningslinjer

Formålet med en konsekvensutredning er «at hensynet til miljø, naturressurser og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planen eller tiltaket, og når det tas stilling til om, og eventuelt på hvilke vilkår, planen eller tiltaket kan gjennomføres.» (PBL §33-1). Her er kravet til konsekvensutredninger lovfestet med bestemmelser om utførelse (Miljøverndepartementet 2006).

I henhold til § 33-5 er det knyttet forskrift til loven. Forskrift om konsekvensutredninger, vedlegg I - *Planer for tiltak og tiltak som alltid skal konsekvensutredes etter § 2*, angir hvilke tiltak som alltid skal konsekvensutredes. Utbyggingen av Nedre Otta kraftverk fanges opp av pkt. 11 med ordlyden: *Vannkraft med en årlig produksjon over 40 GWh*.

Utredningen vurderer to utbyggingsalternativ i tillegg til 0-alternativet. Behandlingen av 0-alternativet vil gi en nødvendig referanse for vurderingen av de andre alternativene.

3.2 Utredningsprogrammet

Meldingen for tiltaket med forslag til utredningsprogram (AS Eidefoss og Opplandskraft DA 2009a) ble supplert med et eget notat (20.05.2009); *Nedre Otta Kraftverk. Utbyggers endelige forslag til utredningsprogram* (AS Eidefoss og Opplandskraft DA 2009b):

Friluftsliv og reiseliv

Utredningen skal ta utgangspunkt i alle former for friluftslivs- og reiselivsinteresser i prosjektets influensområde. Det skal gis en beskrivelse av influensområdets egnethet i denne sammenheng. De ulike aktivitetene skal beskrives med hensyn til omfang, ulike grupper av utøvere, sesongvariasjon og alternative områder. Omfanget av påvirkninger av det planlagte tiltaket, og tiltakets konsekvenser for friluftsliv og reiseliv, skal utredes. Utredningen skal baseres på eksisterende opplysninger og samtaler med offentlige myndigheter, interesseorganisasjoner, grunneiere og andre lokale ressurspersoner. Det skal foreslås eventuelle avbøtende tiltak basert på enkle kost-nytte-vurderinger.

Fiske og padling/rafting er de viktigste friluftaktivitetene knyttet til elva. En vurdering av kvaliteten til Nedre Otta og berørt strekning i Lågen som fiskeelv, gjøres i utredningen om ferskvannsbiologi og fisk (viktige overvåkingsdata for fiskebestanden som sådan), og vurderingene herfra benyttes i utredningen om friluftsliv og reiseliv.

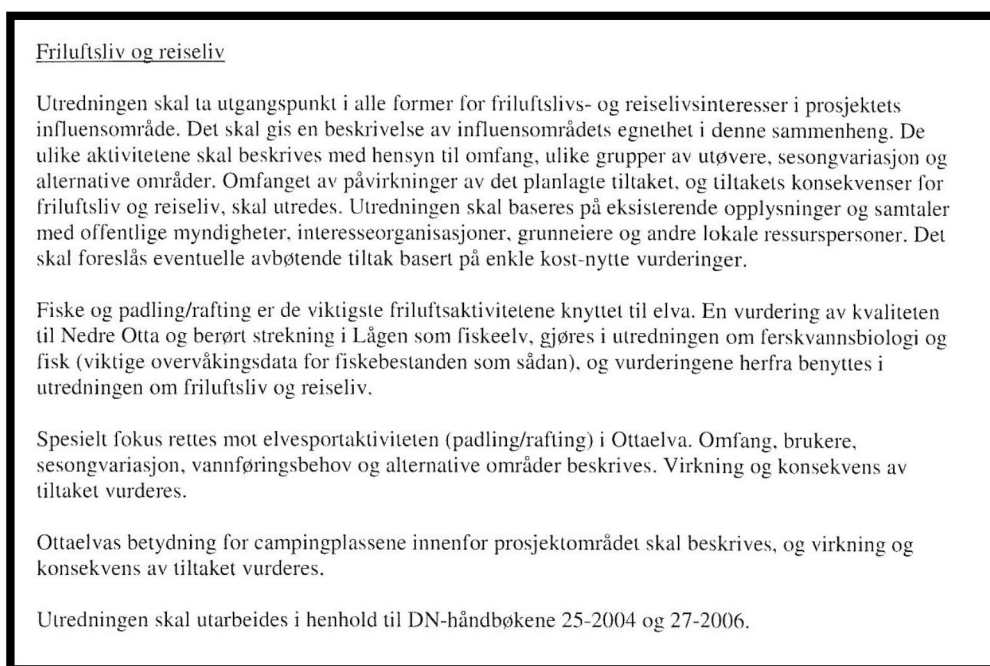
Spesielt fokus rettes mot elvesportaktiviteten (padling/rafting) i Ottaelva. Omfang, brukere, sesongvariasjon, vannføringsbehov og alternative områder beskrives. Virkning og konsekvens av tiltaket vurderes.

Ottaelvas betydning for campingplassene innenfor prosjektområdet skal beskrives, og virkning og konsekvens av tiltaket vurderes.

Utredningen skal utarbeides i henhold til DN-håndbøkene 25-2004 og 27-2006.”

Etter en høringsrunde, er utredningsprogrammet noe endret og godkjent av NVE.

Nedenfor (Figur 3.1) gjengis ordlyden i det godkjente utredningsprogrammet (NVE 2009):

Figur 3.1 Utdrag fra godkjent utredningsprogram for tiltaket. Kilde NVE 2009.

3.3 Datagrunnlag og metode

3.3.1 Datainnsamling/datagrunnlag

Eksisterende informasjon

Eksisterende skriftlig informasjon fra influensområdet finnes bl.a. i form av utskrifter fra Fylkesmannens arealoversikt -Naturbasen, turkart, kommunenes arealplaner, delplaner for idrett og friluftsliv samt turistinformasjon utarbeidet lokalt og regionalt. Nedre Otta har tidligere vært vurdert i Samlet plan for vassdrag, og vassdragsrapport foreligger. Nedre Otta inngår også i det samlede området for fiskekortsalg i regi av A/L Lågen fiskeelv, og det er utarbeidet gode oppgaver over fiskets omfang og dels også fangststatistikker. Når det gjelder rafting og padling i reiselivssammenheng, finnes omsetningstall og historisk utvikling for den kommersielle delen av aktiviteten.

Representanter fra Oppland fylke, Sel og Vågå kommuner, lokale reiselivslag, grunneierlag, jeger- og fiskeforeninger, skoler, idrettslag og andre brukergrupper har kunnskap om influensområdet. Kommersielle reiselivsaktører som A/L Lågen fiskeelv, Raftingselskapene på Sjøa Elv og driverne av de berørte campingplassene, har god kunnskap om reiselivs- og friluftslivsinteresser knyttet opp mot Otta og Lågen innenfor influensområdet.

Feltarbeid

Influensområdet ble befart i mai/juni 2009. Formålet var å innhente data fra lokal forvaltning, intervju sentrale aktører og få en bedre forståelse av planene.

Andre registreringer under tiltaket

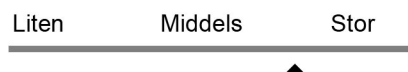
Andre tematiske konsekvensutredninger, som er gjennomført i forbindelse med planene om Nedre Otta kraftverk, har gitt innspill til registrering av opplevelseskvaliteter og vurdering av influensområdets verdi for tema Friluftsliv og tema Reiseliv. Særlig gjelder dette utredningene på Fisk og ferskvannsbibliologi, Naturmiljø, Kulturminner og -miljø og Landskap. Disse utredningene har også vært nyttige under konsekvensvurderingen og utarbeidelsen av avbøtende tiltak.

3.3.2 Vurdering av verdier og konsekvenser

Vurdering av verdi

Konsekvensutredningen er basert på en "standardisert" og systematisk tre-trinns prosedyre for å gjøre analyser, konklusjoner og anbefalinger mer objektive, lettere å forstå og lettere å etterprøve (Statens vegvesen 2006).

Det første trinnet i konsekvensvurderingene er å beskrive og vurdere influensområdets karaktertrekk og samlede verdi for henholdsvis friluftsliv og reiseliv. Verdien er fastsatt langs en skala som spenner fra liten verdi til stor verdi.

Verdisettingen av friluftslivslokaliteter i influensområdet er basert på kategoriseringen og verdikriteriene fra DN-håndbok 25-2004 (Direktoratet for naturforvaltning 2004). DN-håndbok 18-2001 (Direktoratet for naturforvaltning 2001) anbefaler at man vurderer verdien både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Lokalt nivå vil her si det umiddelbare nærområdet (ingen vesentlig reiseavstand for brukerne), regionalt nivå omfatter den regionen og de grupper som benytter området i helger o.l. (noe lenger reiseavstand), mens nasjonalt nivå omfatter resten av Norge.

Reiselivet i influensområdet er i svært stor grad basert på de samme naturgitte forutsetningene og den tilretteleggingen som er gjennomført av hensyn til friluftslivet. Det er imidlertid ikke utviklet kriterier for verdisetting av reiselivsinteressene. Her har vi derfor vært nødt til å vurdere verdien mer skjønsmessig og fokusere sterkere på influensområdets relative betydning innenfor en større region. Det regi-

onale aspektet er særlig trukket inn gjennom talloppgaver fra hele kortområdet for A/L Lågen fiskeelv og hele aktivitetsområdet til Raftingselskapene på Sjoa Elv.

Vurdering av omfang (påvirkning)

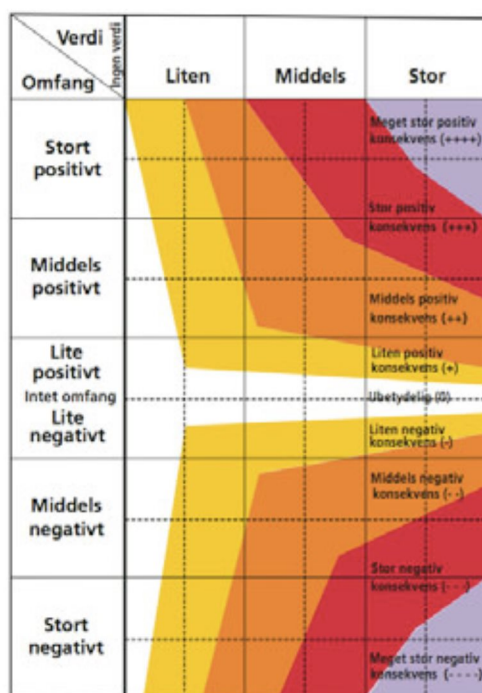
Trinn 2 består i å beskrive og vurdere konsekvensenes omfang. Konsekvensene blir bl.a. vurdert ut fra omfang i tid og rom og sannsynligheten for at de skal oppstå. Konsekvensene blir vurdert både for den kortsiktige anleggsfasen og den langsiktige driftsfasen. Omfanget vurderes i forhold til 0-alternativet. Omfang, både for tema Friluftsliv og tema Reiseliv vurderes etter kriteriene nedenfor (Tabell 3.1).

Tabell 3.1 Kriterier for vurderinger av et planlagt tiltaks potensielle påvirkning av friluftsliv (omfang). Kilde: Håndbok 140 (Statens vegvesen 2006).

	Stort positivt omfang	Middels positivt omfang	Lite/intet omfang	Middels negativt omfang	Stort negativt omfang
Bruksmuligheter	Tiltaket vil i stor grad bedre bruksmulighetene for området	Tiltaket vil bedre bruksmulighetene for området	Tiltaket vil ikke endre bruksmulighetene for området	Tiltaket vil redusere bruksmulighetene for området	Tiltaket vil ødelegge bruksmulighetene for området
Barriere for ferdsel og opplevelse	Tiltaket vil fjerne betydelige barrierer mellom viktige målpunkter.	Tiltaket vil i noen grad redusere barrierer mellom viktige målpunkter.	Tiltaket vil i liten grad endre barrierer.	Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter.	Tiltaket vil medføre betydelige barrierer mellom viktige målpunkter.
Attraktivitet	Tiltaket vil i stor grad gjøre området mer attraktivt	Tiltaket vil gjøre området mer attraktivt	Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets attraktivitet	Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt.	Tiltaket vil i stor grad redusere områdets attraktivitet
Identitetsskapende betydning	Tiltaket vil i stor grad øke områdets identitetsskapende betydning	Tiltaket vil øke områdets identitetsskapende betydning	Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning	Tiltaket vil forringe områdets identitetsskapende betydning	Tiltaket vil ødelegge områdets identitetsskapende betydning

Konsekvensvurdering

Med konsekvenser menes de fordeler og ulemper et definert tiltak vil medføre i forhold til alternativ 0. Konsekvensen framkommer ved å sammenholde områdets verdi og omfanget. Vifta som er vist i Figur 3.2, er en matrise som angir konsekvensen ut fra gitt verdi og omfang. Konsekvensen angis på en ni-delt skala fra "meget stor positiv konsekvens" til "meget stor negativ konsekvens" Midt på figuren er en strek som angir intet omfang og ubetydelig/ingen konsekvens. Over streken vises de positive konsekvensene, og under streken de negative konsekvensene.

Figur 3.2 Konsekvensvifta. Kilde: Håndbok 140 (Statens vegvesen 2006)

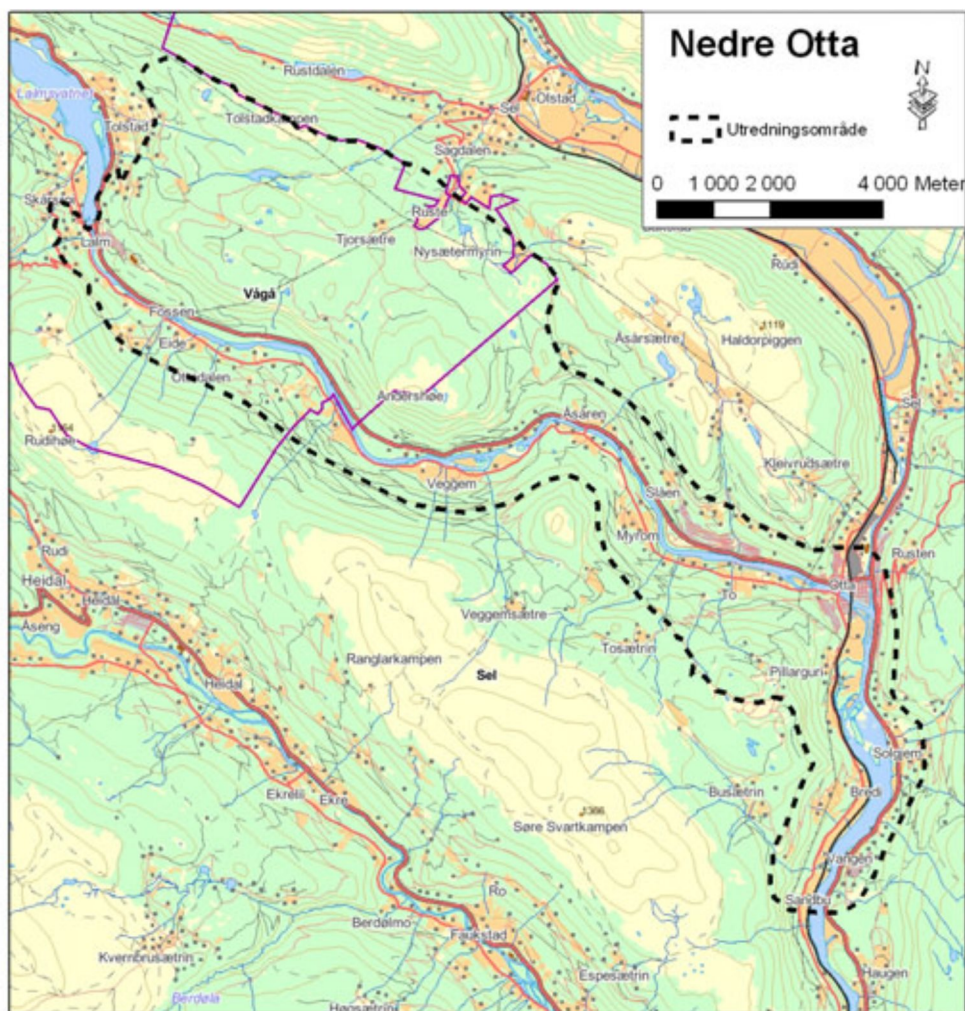
3.3.3 Avbøtende tiltak

Avbøtende tiltak innebærer justeringer/endringer av anlegget som ofte medfører en ekstra kostnad på utbyggingssiden, men hvor endringene har klare fordeler for friluftslivs- og/eller reiselivsinteressene. Mulige avbøtende tiltak beskrives med støtte i DN-Håndbok 27-2006 *Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv* (Direktoratet for naturforvaltning 2006).

4 Registreringer

4.1 Influenzområdet

Influensområdet er avgrenset til å omfatte arealet for det fysiske tiltaket, den regulerede vannstrengen, samt områder som vil bli direkte berørt av anleggsarbeidet inkludert en sone av støy. Registrerte friluftslivs- og reiselivslokaliteter som vil bli tydelig visuelt berørt av inngrepet, legges også inn under influensområdet. Influensområdet er illustrert i Figur 4.1 nedenfor.

Figur 4.1 Influensområdet for tema Friluftsliv og tema Reiseliv.

4.2 Områdebeskrivelse/dagens situasjon

4.2.1 Tidligere beskrivelser av friluftslivsinteressene fra området

Handlingsplan for friluftsliv for Oppland 1994-99 (Kongshaug og Sæthre 1994)

Under punkt 3.1 "Friluftslivsmulighetene i Oppland", fremheves blant annet (s. 9):

"Størstedelen av Opplands befolkning bor nær vann/vassdrag. Tradisjonelt har imidlertid særlig byene "vendt ryggen" til vannet. I dalførene har veitraséer mange steder begrenset tilgangen til vassdraget. Utviklingen i forhold til vann og vassdrag tilsier at det er av vesentlig betydning å ivareta mulighetene som ennå finnes. Samtidig bør en ved fysiske tilretteleggingstiltak utnytte et potensiale for økt bruk av vassdragsnære områder til friluftsliv."

Handlingsplanen fra 1994 peker ikke på noen regionalt eller nasjonalt viktige friluftslivsområder innenfor influensområdet. Planen skisserer heller ingen konkrete friluftslivstiltak innenfor influensområdet.

Handlingsplanen oppsummerer FRIDA-lokaliteter i Oppland, og 2 små nærfriluftslivs-, fiske- og badeområder er lokalisert nær Lalm sentrum og Otta elv (Fylkesmannen i Oppland u.å.). Disse er av "lokal verdi" og ligger såvidt utenfor influensområdet.

Vassdragsplan for Otta (Stensby 1994)

Planen omtaler "Ferdsl og friluftsliv" i planområdets deler innenfor Sel kommune (s. 135):

"Ved Dalemoen har kommunen tilrettelagt for rasting i samanheng med fiske og friluftsliv."

Ved Otta sentrum er det bygd ein gang og sykkelsti langs Otta. Elva vert då meir tilgjengeleg frå tettstaden"

Ellers omtaler planen elvesportaktivitetene mellom Eidefossen og Otta sentrum, som allerede i 1994 var relativt omfattende. Planen peker på aktuelle tiltak. Disse fokuserer bedre tilrettelegging for friluftsliv langs Otta og Lågen gjennom enklere adkomst, bord/benker og informasjon. Planens anbefaling om en tursti langs Lågen sør for Otta er senere gjennomført.

Samlet plan rapport Nedre Otta (Korsvold 1984)

I vassdragsrapporten for Nedre Otta (Korsvold 1984) omtales friluftslivet i nedbørfeltet til de planene som forelå den gang. Disse omfattet i tillegg til Nedre Otta, blant annet Sjoa og Lågen ned til Vinstra. Rapporten beskriver:

"..Friarealene langs vassdraget innenfor tettstedene er som regel svært begrensede. De mest brukte områdene ligger nær tettsted og i tilknytning til campingområder. Viktigste aktiviteter er fiske, turgåing og delvis bading (i liten grad Otta elv), og bruken er slik at områdene vanskelig kan erstattes med andre"

Av spesielt viktige områder nevnes Einangsøyene ved Otta.

Vassdragsrapporten konkluderer med "Høy verdi" (***) for tema Friluftsliv på en skala fra "Liten/ingen verdi" (*) til "Svært høy verdi" (****).

4.2.2 Friluftsliv og reiseliv i kommunale dokumenter

Nedenfor er det gjengitt enkelte beskrivelser av hvordan Sel og Vågå kommuner vurderer kvaliteter og mulighetene for reiselivsbruk og/eller friluftslivsutøvelse lokalt.

Friluftsliv

Sel kommune

Kommuneplan for Sel kommune 2005-2017 - samfunnsdelen (Sel kommune 2005)

Under punkt 5 "Kultur og fritid", underpunkt "Idrett og fysisk aktivitet", beskriver kommuneplanen følgende situasjon (s. 24):

"Sel kommune har p.r. i dag mange og gode tilbud innen idrett og fysisk aktivitet. Disse drives som organisert aktivitet, egenaktivitet og tilrettelagt aktivitet (FYSAK).

Sels beliggenhet er unik i forhold til de muligheter som naturen byr på. Nærheten til naturområdene i Rondane, Dovre og Jotunheimen gjør det naturlig å satse på aktiviteter knyttet til natur. Kommunen har et særlig ansvar for å sikre at områdets tur- og jakttradisjoner videreføres til yngre generasjoner.

Funksjonshemmede er p.r. i dag henvist til bilveier for å nå ut i naturen. Det vil derfor være viktig å prioritere stier/anlegg som også ivaretar funksjonshemmedes interesser. Det må satses på gode prosjekt for å øke den fysiske aktiviteten i alle deler av befolkningen."

Blant tiltakene nevnes (s. 24):

- *Tilrettelegging og vedlikehold av stier og løyper bør prioriteres. Brukere med spesielle behov skal vektlegges.*
- *Tilretteleggelse for utendørs badeplasser i hele kommunen.*

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2008-2011 (Sel kommune 2008)

Under kap. 5 "Sel kommunes satsning innen idrett og fysisk aktivitet":

"Idrett og fysisk aktivitet er den største fritidsaktiviteten for barn og unge i Sel kommune. Fysisk aktivitet er derfor viktig i et forebyggende perspektiv, både for

unge og eldre. I tillegg er fysisk aktivitet en viktig rekreasjon og trivselsfaktor i hverdagen.”

Blant 5.3 ”Prioriterte anlegg”

- Gode sti- og løypenett
- Tilrettelagte plasser for bl.a. fiskeing

Det nevnes ingen konkrete planer om nye investeringer innenfor influensområdet i planperioden.

Vågå kommune

Kommuneplan for Vågå kommune - samfunnsdelen (Vågå kommune 2005)

Blant kommunens visjoner (s. 34), visjon 3 ”Naturressursar”:

”Vågå kommune skal ha ei berekraftig forvaltning av sine areal med særleg fokus på dyrka mark, natur- og kulturlandskap, biologisk mangfald, mineralske ressursar og andre naturressursar. Vågå kommune skal sikre verdifulle natur- og kulturlandskapsområde som ein felles arv og som ein ressurs for friluftsliv, folkehelse og næringsutvikling.”

Kommunedelplan for anlegg og områder for idrett og friluftsliv 2007-2010 (Vågå kommune 2007)

Under punkt 5 ”Status og utfordringer for friluftslivet”, beskriver kommunedelplanen følgende situasjon:

”Med eit totalt areal på 1326 km² der mesteparten av arealet er fjell og skog, er det god plass for å drive friluftsliv i Vågå. Det er enkelte område som er meir brukte enn andre. Områda ved Lemonsjøen (heimfjellet) og indre delar av Sjødalen er mykje brukt i friluftslivssamanheng. I desse områda er det flest private hytter og turisthytter i kommunen. Tilkomsten til områda er gode, det finst attraktive turmål som t.d. fjelltoppar.. Turstig- og skiløypenettet er bra, og jakt- og fiskemoglegheitene er gode.

Områda omkring grendene er spesielt viktige friluftsområde for innbyggjarane. På Lalm er Tolstadåsen og Heidalsskogen lokalt viktige friluftsområde....”

Reiseliv

Sel kommune

Kommuneplan for Sel kommune 2005-2017 (Sel kommune 2005)

Under punkt ”1 Næringsutvikling”, underpunkt ”Reiseliv”, beskriver kommunepplanen følgende situasjon (s. 10):

”Reiselivet i Sel har lange tradisjonar og har en samlet kapasitet på ca. 2 500 gjestenger. Sel ligger strategisk til for naturbasert turisme med Rondane, Jotunheimen og Dovrefjell som nære naboer.

Det er viktig å få turistene til Sel, men det er like viktig å beholde turistene lengst mulig i kommunen. Sel kommune har store variasjoner på mange områder, og har et stort potensial for et kulturbasert reiseliv med vekt på gardsturisme, kulturturisme og kunnskapsturisme. Gardmillom og Kristindagene er gode eksempler på dette. Med økende krav til opplevelser vil virksomhet i tilknytning til vassdrag og kulturbasert næring ha et stort potensiale særlig i tilknytning til Heidal, Mysuseter, Høvringen og Sel. Reiselivet har stor betydning for sysselsettingen med en stor andel kvinnelige arbeidsplasser.”

Blant tiltakene nevnes (s. 10):

- *Gi reiselivet i Sel gode rammebetingelser. Det bør legges opp til tilbud og aktivitet i alle deler av kommunen.*
- *Natur-, kultur- og opplevelsesturisme knyttet til Rondane, Heidal og Sjoa elv skal videreutvikles.*
- *Rondane Nasjonalpark er en av bærebjelkene for turistnæringen i kommunen. Det er viktig at Sel kommune legger forholdene til rette for at reiselivet kan utnytte det potensialet som ligger i området.*

Sel kommune har ingen reiselivsplan eller næringsplan. Siste næringsplan gjaldt for perioden 2001-04. Kommuneplanen er næringsrettet, og erstatter næringsplanen (Kari Hølmo Holen, pers. medd.).

Kommunedelplan for næringsutvikling (Sel kommune 2003)

Handlingsprogrammet for 2003 omtaler ingen konkrete reiselivsrettede tiltak innenfor influensområdet.

Vågå kommune

Kommuneplan for Vågå kommune - samfunnsdelen (Vågå kommune 2005)

Som en kommentar til talloversikten for næringsliv og sysselsetting i kommunen (s.19):

”Vågå kommune har eit allsidig næringsliv. Fleirtalet av verksemdene er enkeltmannsføretak eller små verksemdar med færre enn 5 tilsette. Utanom bygg- og anleggsbransjen og offentleg sektor er landbruket og reiselivet dei viktigaste næringsgreinene. Landbruket har ein høvesvis større del av sysselsettinga i kommunen enn for fylket og i landet.”

Kommunen har ingen reiselivsplan (Trond Stensby, pers. medd.).

Handlingsplan 2008-2011. Næringsarbeid i Vågå (Vågå kommune 2008)

I kommunens handlingsplan for næringsarbeid i Vågå skisseres ingen egen kommunal strategi for reiselivssatsningen. Handlingsplanen henviser i stor grad til de-

stinasjonsselskapet Jotunheimen reiseliv AS sitt pågående og planlagte arbeid med en felles reiselivsutvikling i kommunene Vågå, Lom og Skjåk.

Handlingsplanen trekker fram "Nasjonalparkriket" som et regionalt utviklingsprosjekt for Nord-Gudbrandsdalen som også omfatter Vågå kommune. Prosjektet er knyttet til regionen og har sitt utgangspunkt i plasseringen mellom fem store nasjonalparker. Turistveiprosjektene innenfor kommunen fremheves også i handlingsplanen, men disse utvikles i regi av Statens vegvesen.

4.2.3 Friluftslivet i influensområdet

Ski- og fotturer

Innenfor influensområdet inngår Ottadalføret opp til Lalm samt deler av Tolstadåsen. Disse to delområdene representerer svært ulike kvaliteter og bruk.

Tolstadåsen er et sammenhengende, relativt slakt skogkledd område med stabilt snødekke og en forholdsvis lang skisesong. Området er i dessuten tilrettelagt for skiutfart i form av parkeringsmuligheter, klubbhus/kiosk og lysløype. Et godt utbygd skogsveinett utenom lysløypa legger dessuten tilrette for både ski- og fotturer. Området er småkupert med barblandingsskog og til dels store hogstflater. Flere høyspentledninger krysser delområdet, dels også parallellføringer. Tolstadåsen er relativt mye brukt, særlig vinterstid. Brukerne er i hovedsak lokale.

Ottadalføret innenfor influensområdet representerer særlig gode muligheter for korte turer langs vassdraget eller fra dalbunnen og opp gjennom stier og traktorveier mot turmål og utsiktspunkter i dalskulderen. Pillarguri sør for Otta sentrum er den mest besøkte av disse. Det er tilrettelagt for fot- og sykkeltruer langs vassdraget innenfor influensområdet. Opparbeidete traséer fra Otta sentrum finnes både langs Otta elv og langs Lågen. I tillegg er traséen forbi Tolykkja og Otta camping og motell en del brukt av både campinggjester og fastboende, særlig på sørsida av Otta elv (Line Brånå, pers. medd.).

Jakt

Det jaktes elg, hjort og rådyr innenfor influensområdet. Hjortebestanden er økende, og i 2008 var arealkravet innenfor influensområdet 4000 da for elg, 4000 da for hjort og 1000 da for rådyr. Elgjakta har største prioritet, lengst tradisjon og fellingsprosenten ligger svært høyt. Jakttida er nylig utvidet, og varer nå fra 25. september til 23. desember. Hjorten felles gjerne i drevet under elgjakta, og fremdeles er det en svært varierende og gjennomgående lav fellingsprosent innenfor kommunene som helhet. Hjortejakta varer fra 10. september til 15. november. (Per Arvid Bragelien, pers. medd.).

Stort sett utøves elg- og hjortejakta av grunneierne med sine inviterte, og det er en beskjedne interesse for å leie ut denne jakta. På Tolstad i Vågå leies imidlertid elgjakta ut. Når det gjelder rådyrjakta, så selges det en del kort. Kortene selges i all

hovedsak til lokale jegere. Generelt er det en god rekruttering til storviltjakta, som representerer en betydelig friluftslivsaktivitet innenfor influensområdet. (Per Arvid Bragelien, pers. medd., Kåre Granå, pers. medd.).

Det er ikke organisert kortsalg for småviltjakt innenfor Vågå kommunes del av influensområdet (Trond Stensby, pers. medd.). Innenfor Sel kommunes del av influensområdet er det anledning til å kjøpe kort for småviltjakt, men omfanget av småviltjakt innenfor influensområdet er moderat (Kåre Granå, pers. medd.). Det finnes en brukbar bestand av skogsfugl på Tolstad (Trond Stensby, pers. medd.).

Fiske

Nedre Otta og Lågen innenfor influensområdet har gode bestander av ørret og harr. Særlig Lågen fra samløpet med Otta elv og ned til samløpet med Sjoa, er et svært viktig gyte, oppvekst og overvintringsområde for begge bestandene, og det foregår en omfattende vandring av fisk herfra og opp Lågen til Rosten og opp Otta elv til Eidefossen på forsommeren. De dype hølene ved Sandbu og Mæhlum er viktige overvintringsområder for begge arter, og fisk herfra vandrer ut til hele influensområdet allerede fra mars måned. Den relative betydningen av Lågen i nordre del av Bredebygden, er særlig stor som oppvekstområde for både harr og ørret, og fisk herfra er med på å opprettholde gode bestander av begge arter. (Museth m.fl 2011).

Fisket innenfor influensområdet er organisert gjennom A/L Lågen fiskeelv og er et tilbud til alle (<http://www.laagen-fiskeelv.no/>). A/L Lågen fiskeelv organiserer fisket i hele Lågen fra og med Lesjaskogsvannet og ned til Lillehammer og utløpet i Mjøsa. I tillegg til Lågen inngår sidevassdragene Otta elv og Gausa/Jøra. Kortordningen opererer med 9 ulike soner. Influensområdet til det planlagte tiltaket ligger innenfor sone 5 - Sel og en svært liten del i sone 8 – Vågå.

Kortordningen har eksistert over lang tid, og tall for kortsalg og innrapporterte fangster gjør det mulig å sammenstille sonene mht. bruksomfang og utbytte. Kortsalget de siste årene innenfor sone 5 er presentert i Tabell 4.1.

Tabell 4.1 Oppgjørstall fra kortsalg innenfor sone 5 de siste 10 årene. Sesongkort alle soner omfatter bare de kortene som er solgt fra kortselgere lokalisert innenfor sone 5.

År	Døgnkort	2-døgnskort	Ukeskort	Sesongkort	Sesongkort alle soner
2008	182	73	91	112	99
2007	181	79	91	89	85
2006	203	107	85	113	103
2005	163	-	149	121	119
2004	209	-	119	154	97
2003	219	-	150	156	106
2002	250	-	167	164	135
2001	140	-	173	135	98
2000	243	-	167	140	81
1999	212	-	191	119	62

Tall fra, 1994 og 1996 gir en antydning om fordelingen av kortsalg mellom de 9 ulike sonene. Det forventes ikke at denne fordelingen er vesentlig annerledes i dag.

Tabell 4.2 Oppgjørstall fra fiskekortsalg i A/L Lågen Fiskeelv for 1994 og 1996.

	Sone	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1996	Døgn	438	430	67	270	257	169	106	111	45
	Uke	49	89	51	208	223	93	107	58	17
	Sesong	193	86	46	211	132	43	80	68	49
1994	Døgn	295	297	96	217	222	-	216	90	20
	Uke	52	93	58	129	211	-	189	41	19
	Sesong	151	67	27	187	124	-	82	62	49

Det går fram av tabellene at salget har vært relativt stabilt gjennom perioden, men en svak økning i døgn/2-døgn kort på bekostning av sesongkort. Sone 5 har et relativt stort kortsalg sammen med sone 1 og sone 4. Sone 1 ligger inntil Lillehammer som sannsynligvis er en viktig årsak til dette. Samtidig er sone 1 gytestrekning for mjøsørreten. I forhold til befolkningsgrunnlag og reiselivsetableringer lokalt, kan sone 5 betraktes som en av de mest attraktive partiene av den samlede fiskestrekningen innenfor A/L Lågen Fiskeelv sitt forvaltningsområde.

Som et ledd i konsekvensutredningen av Nedre Otta kraftverk er det gjennomført en spørreundersøkelse mot fiskere innenfor influensområdet (Muset 2009).

Av 137 fiskere som ble intervjuet, var 106 fra Norge, de øvrige var i hovedsak fra Sverige, Nederland og Danmark. Av de norske fiskerne var det 27 som var hjemmehørende i Otta/Sel, mens ytterligere 17 bodde innenfor nærområdet til Lågen Fiskeelv. 98 av de 137 fiskerne som ble intervjuet, hadde fisket innenfor A/L Lågen Fiskeelv sitt område i 3 år eller flere.

Av de som fisket innenfor influensområdet var det særlig partiet mellom Otta sentrum og Otta Camping samt Flåten/Flåtvika som ble fremhevet. Det var ikke intervjuet fiskere som i Lågen innenfor influensområdet.

Det er registrert et noe lavere omfang av fisket i Otta elv enn i Lågen innenfor influensområdet. Harrfisket i Otta elv i overvintringsområdene i april/mai, er imidlertid regnet som svært attraktivt. I Lågen vurderes strekningen mellom samløpet med Otta elv og Sandbu/Melem som spesielt godt, også for Lågen som helhet.

Vannbaserte aktiviteter (unntatt fiske)

En stor del av dagens bruk av Otta elv og Lågen innenfor influensområdet er rafting og padling privat og i regi av kommersielle reiselivsaktører. Reiselivsbedriftene selger organiserte turer som blant annet avvikles innenfor influensområdet. Denne delen av aktiviteten er behandlet under tema Reiseliv.

Når det gjelder vannbaserte aktiviteter (unntatt fiske) som friluftslivsaktiviteter, så omfatter det stort sett bading og padling. Otta elv er relativt kald, og går ofte stri.

Det er ikke spesielt tilrettelagt for bading i Otta elv innenfor influensområdet. At det bades i tilknytning til campingplassene og på varme dager, er likevel godt kjent (Klare Rødølen, pers. medd.). Lågen innenfor influensområdet er varmere, og brukes en del til bading. Det etterlyses imidlertid gode badeplasser i Sel kommunes kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet (Sel kommune 2008).

Influensområdet benyttes relativt lite i dag til padling i friluftslivssammenheng. Det er likevel ingen tvil om at dette området representerer et potensiale for denne aktiviteten. Otta elv og Lågen innenfor influensområdet tilbyr et spennende, variert, og samtidig snillt og tilgjengelig elveavsnitt for padling. Øihusviken camping leide ut overnattingsplass til 90 deltakere fra junioravdelingen av Norges Padleforbund i 2008, som hevdet at Otta elv passet utmerket til formålet (Vidar Øihusom, pers. medd.).

Hytter

Det er et fåtall, spredte hytter innenfor influensområdet. Disse er i stor grad tilknyttet jordbruksarealene nede i dalføret. Det foreligger ikke planer om ny hyttebygging og gjeldende kommuneplaner tilrettelegger kun for nybygg tilknyttet stedbunden næring innenfor influensområdet (Sel kommune 2005, Vågå kommune 2001)

4.2.4 Reiselivet i influensområdet

Dagens situasjon

Det er registrert fire campingplasser innenfor influensområdet. Samtlige er lokalisert nær Otta/Lågen og har elvestrengen som vesentlig lokaliseringsfaktor. Foruten å være et visuelt spennende innslag, er det mange av gjestene ved campingplassene som bruker elva som utgangspunkt for ulike aktiviteter. Sæta camping og Vangen camping er lokalisert på østsida av Lågen, sør for Otta sentrum. Mange av gjestene er korttidsbesøkende på vei videre langs E6 (Anne Karin Vangen, pers. medd., Bjørn Sæta, pers. medd.). En større andel av gjestene ved Otta camping og motell og Øihusviken camping blir derimot flere dager, og har gjerne et sterkere fokus på elva (Klara Rødølen, pers. medd., Vidar Øihusom, pers. medd.).

Fiske er en viktig aktivitet blant gjestene på alle de fire campingplassene, men Øihusviken camping ser ut til å ha relativt flest gjester med fiske som viktigste motivasjon. Det er registrert særlig gode fiskemuligheter på strekningen fra Øihusviken camping og nedover forbi Åsåren bru. Både Vangen camping og Sæta camping tilbyr gratis fiske i Lågen fra campingplassen til sine gjester (NAF 2008).

Øihusviken camping leide ut overnattingsplass til 90 deltakere fra junioravdelingen av Norges Padleforbund i 2008. De kommer igjen i 2009, og forventes å bli et årvisst innslag (Vidar Øihusom, pers. medd.).

Det er tilsammen fire kommersielle raftingselskaper i regionen som i større eller mindre grad benytter Otta elv i produktspekteret. I forbindelse med forarbeidene til flerbruksplan for Sjoa, gikk disse selskapene sammen i en felles interessegruppe; Raftingselskapene på Sjoa Elv (RSE). Familierafting på Otta elv utgjør en stadig

viktigere del av markedet for RSE, ikke minst fordi rafting på Otta elv ofte inngår som del av en større pakke med overnatting, bespisning og andre aktiviteter.

Sjoa Rafting hadde i 2009 tilsammen 452 gjester som benyttet Otta elv til rafting. Dette utgjorde ca. 10% av det totale antallet som deltok i rafting i regi av dette selskapet. Bare aktiviteten som foregikk i Otta elv utgjorde i overkant av kr. 260000,- i ren omsetning dette året. I tillegg kommer omsetning på overnatting og bespisning. (Aamodt 2009)

Sjoa Raftingsenter/NWR har ikke oppgitt egne tall, men fra RSE v/Tor Aamodt, anslås omfanget til ca. 1000 gjester totalt i 2009 og at omkring 150 av disse raftet på Otta elv. (Aamodt 2009)

Heidal Rafting hadde totalt 3003 gjester i 2009. Av disse var det 472 som raftet i Otta elv. Dette utgjør 15,7% av de besøkende. I omsetning tilsvarer dette i underkant av kr. 300 000,-. I tillegg kommer omsetning på overnatting og bespisning, som for denne gruppen (familie) er relativt stor. (Aamodt 2009)

GoRafting oppgir ikke tall for 2009, men RSE v/Tor Aamodt anslår volumet til å være litt i underkant av omsetningen i Heidal Rafting. (Aamodt 2009)

Samlet finnes det dokumentasjon for at Raftingselskapene på Sjoa Elv har 1200-1500 besøkende som rafter på Otta elv hvert år. Andelen familierafting, som oftest foregår på Otta elv, er økende og utgjør nå nærmere 15% av det totale antallet besøkende ved de fire raftingselskapene som benytter denne lokaliteten.

I tillegg til at en stor og økende andel besøkende rafter i Otta elv, er denne elva også en egnet lokalitet for opplæring av instruktører og som erstatningslokalitet når vannføringen i Sjoa er for høy.

I Otta sentrum finnes det et godt tilbud av bevertnings- og overnattingsbedrifter. Disse er lokalisert i et knutepunkt for turisttrafikken langs E6 og rv. 15. Otta elv og Lågen representerer spennende opplevelseskvaliteter for de besøkende. Bevertnings- og overnattingsbedriftene i Otta sentrum markedsfører rafting/padling på Sjoa elv og Otta elv overfor sine gjester.

Jotunheimen reiseliv har ingen registrerte aktører eller aktiviteter innenfor Vågå kommunes del av influensområdet (Ragnhild Sjugard, pers. medd.). For uten campingplassene og raftingselskapenes bruk av influensområdet, har ikke Sel Rondane reiseliv vesentlige interesser i Sel kommunes andel av influensområdet. Mange reisende mot vestlandet, både nord- og sørfra, kjører rv 15 gjennom influensområdet. Strekningen er imidlertid ikke profilert i reiselivssammenheng, og det er ikke gjennomført eller planlagt tiltak for å profilere veistrekningen og elva (Bjørn Setsås, pers. medd.).

Reiselivspotensialet

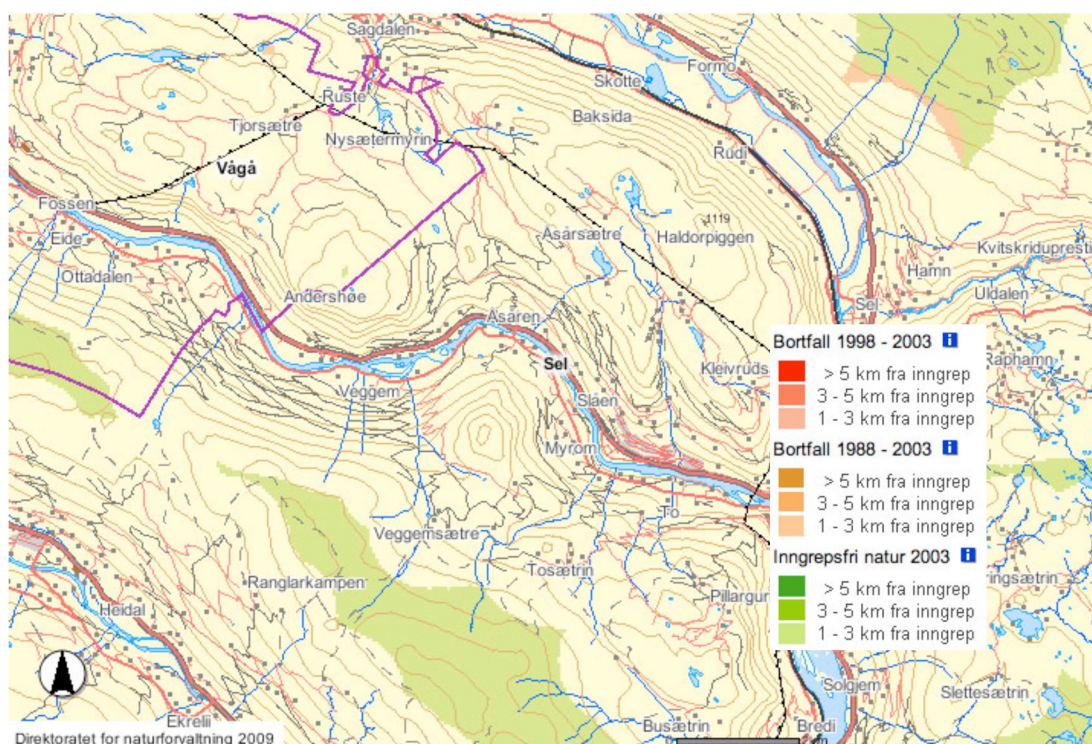
Det kan være vanskelig å forutsi reiselivets framtidig etterspørsel, men ved å legge gjeldende trender til grunn, er potensialet for ytterligere reiselivssatsning innenfor influensområdet vurdert som relativt liten. Store deler av potensialet er knyttet til

elva, både visuelt og som arena for ulike aktiviteter. I dag er potensialer godt utnyttet, men relativt sårbart for vannsføringsreduksjoner.

Fire hovedtyper turisme kan være aktuelle i og rundt influensområdet, henholdsvis "veibasert rundreiseturisme", "overnattingsvirksomhet", "gårds- og seterturisme" og "aktivitetsturisme". Det er særlig de to sistnevnte som vil kunne videreutvikles lokalt. Eksempler på produkttyper som innlemmes i "gårds- og seterturisme" er overnatting, bevertning, guiding, utleie av jakt- og fiskerettigheter.

Overnattingsstatistikken tyder på at denne nisjen er økende regionalt. Under "aktivitetsturisme" finnes allerede flere aktører lokalisert innenfor influensområdet. Det er ikke registrert interesse for hytteutbygging innenfor influensområdet, og en generelt liten interesse for salg av jaktretter for elg og hjort.

4.2.5 Inngrepsstatus (INON)

Figur 4.2 Status for avstand til tyngre, tekniske inngrep i influensområdet og tiliggende områder. Det opereres med 3 ulike grønnfarger der den mørkeste fargen representerer såkalte "villmarkspregede områder". Kilde: <http://dnweb12.dirnat.no/inon/>

Når det gjelder villmarkspregede områder, dvs områder som ligger mer enn fem kilometer fra tyngre tekniske inngrep, så finner man ikke denne kategorien i influensområdet. Heller ikke areal innenfor Inngrepsfrisone 1 (3-5 km fra tyngre, tekniske inngrep) finnes representert innenfor influensområdet. Enkelte små områder innenfor Inngrepsfrisone 2 (1-3 km fra tyngre, tekniske inngrep) finnes representert i sørlig ytterkant av influensområdet, på Ranglarkampen og på Liaskarven.

Det er for særlig kraftutbygging, veier, landbruksdrift og høyspentlinjer som representerer inngrepene i influensområdet. <http://dnweb12.dirnat.no/inon/> (Figur 4.2).

4.3 Verdifulle friluftslivs- og reiselivslokaliteter

I Tabell 4.3 presenteres de viktigste friluftslivslokalitetene som ligger innenfor tiltakets influensområde. Som en tilpasning til oppgaven er imidlertid grønnstruktur, lekeplasser, parkanlegg og andre anlegg innenfor Otta sentrum og boligfeltene som ligger tilbaketrukket fra Otta elv og Lågen, utelatt fra registreringen. Disse har ikke fokus på vannstrengen og vil ikke bli influert av tiltaket. Plassering og avgrensning av lokalitetene er illustrert på kart (Figur 4.3). Verdisettingen er gjort på grunnlag av kriteriene fra DN-håndbok 25-2004 "Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder" (Direktoratet for naturforvaltning 2004).

Tabell 4.3 Viktige lokaliteter for friluftsliv (og reiseliv) innenfor influensområdet.

Id	Kat.	Beskrivelse	Verdi
1	NÆ	Tolstadkvennberget, Lalm <i>Nærturområde for beboere i Lalm. Tilrettelagt med parkering, merkede stier og informasjon om "den viktigste industriarbeidsplassen i Gudbrandsdalen fra tidlig mellomalder". Granatglimmerskiferen var svært godt egnet som materiale for kvernstein. Det er utarbeidet turkart for Lalm og beskrevet flere turforslag som dels ligger innenfor dette området (Div. 2008, Div. brosjyrer u.å.)</i>	B
2	NÆ	Tokampen-Pillarguri <i>Et mye benyttet nærturområde sørvest for Otta sentrum. Området er tilrettelagt med stier/traktorveier som leder opp mot utsiktspunktet Pillarguri og Marcello-hytta som i sin tid ble gitt i privat gave til Marcello Haugen. Området har en spennende historie og en identitetsskapende betydning.</i>	B
3	MA	Tolstadåsen <i>Et tilrettelagt turområde for beboere i Sel og omegn. Særlig viktig område for skiutfart med utgangspunkt i klubbhus, stadion og Talstadåsen lysløype. Enkelte hytter og seterbygninger innenfor området brukes som fritidsboliger.</i>	B
4	SS	Fiskeplasser nedstrøms Åsåren <i>En strekning på nordsida av Otta elv som er relativt godt egnet og mye brukt til fiske. Det finnes enkle tilretteleggingstiltak på denne strekningen.</i>	B
5	SS	Tursti Otta sentrum - Dale <i>En opparbeidet tursti langs bredden av Otta elv fra Otta sentrum og et stykke oppover. Traséen er sterkt fokusert mot elva, og er svært mye brukt av beboere i Otta sentrum og boligfeltene lengre opp i dalføret.</i>	A
6	SS	Tursti Otta sentrum - Kringen (Pilgrimsleden) <i>En opparbeidet tursti langs Lågen fra Otta sentrum og sørover. Traséen følger omtrentlig Pilgrimsleden over strekningen, og er relativt mye brukt lokalt.</i>	B
7	SS	Turtrasé forbi Tolykkja og Otta camping og motell <i>En mye benyttet turtrasé som går delvis i strandsonen av Otta elv forbi Tolykkja og Otta camping og motell. Denne traséen kan kombineres med en strekning av hovedvegen (rundtur).</i>	B

Id	Kat.	Beskrivelse	Verdi
8	KL	Veggum <i>Et kulturmiljø nær Otta elv med histoiske bygninger (Sefrak). Det finnes imidlertid ikke spesiell tilrettelegging for turgåere på eiendommen.</i>	C
9	UO	Rafte- og padlestrekning, Otta elv <i>En strekning av Otta elv som er svært mye benyttet til rafting og padling fra slutten av mai til ut september måned. Strekningen er et viktig supplement til bruken av Sjoa elv til familieturer, turer for uøvede og for opplæring av instruktører. Strekningen er dessuten viktig som erstatning for Sjoa elv på høy vannføring, når risikoen er høy.</i>	A

Kat. (Kategorier): **NT** Nærturterreng, **MA** Marka, **SS** Strandsonen, **KL** Kulturlandskapet, **UO** Utfartsområde

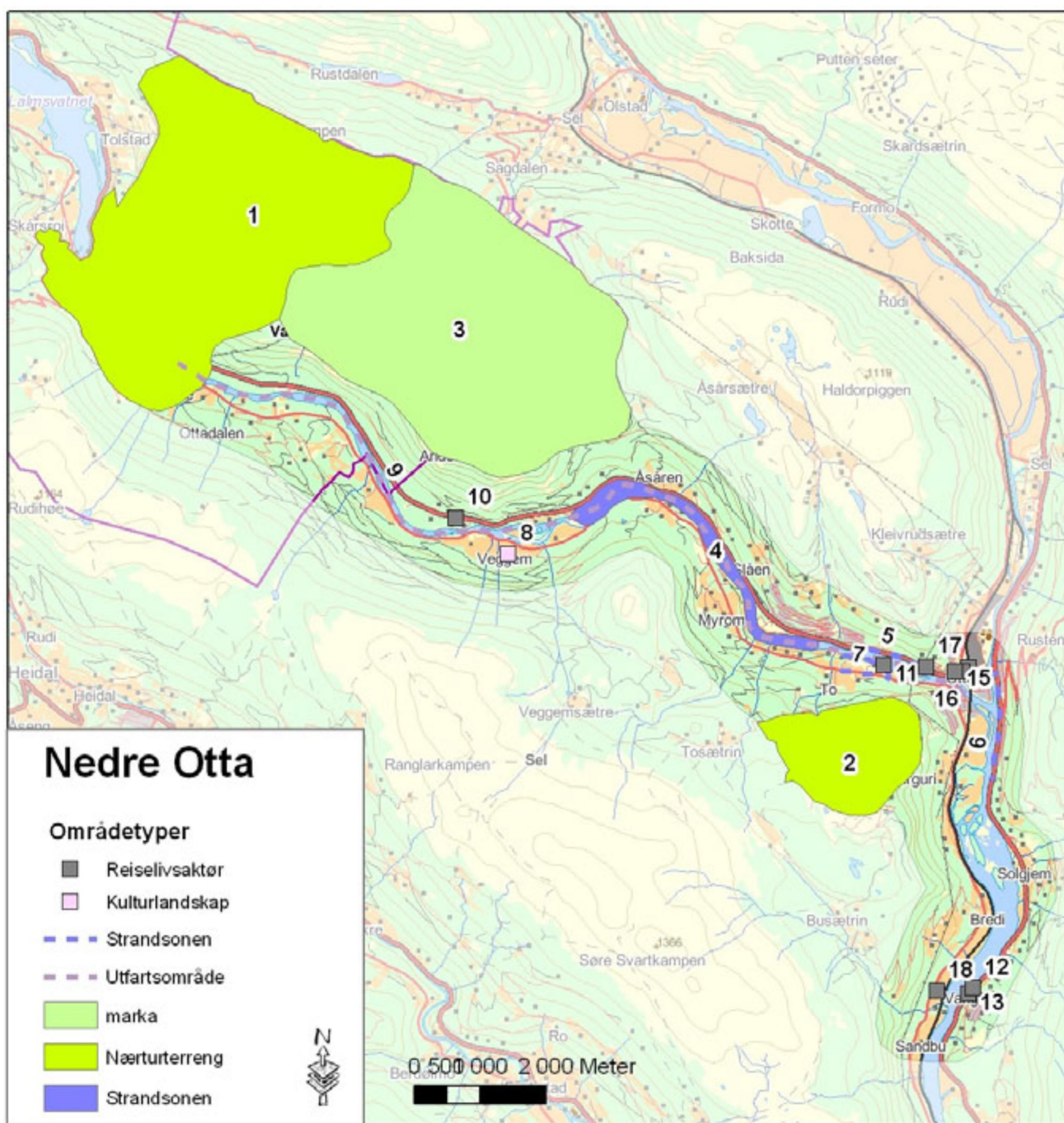
Verdi: **A** Svært viktig område, **B** Viktig område, **C** Registrert område, **D** Ikke klassifisert område

De registrerte friluftslivslokalitetene benyttes også som ledd i reiselivstilbudet på stedet. Kommersielle aktører som befinner seg innenfor influensområdet eller som benytter influensområdet, er presentert i Tabell 4.4 omtalt, men ikke verdisatt. De er også avmerket på kartet (Figur 4.3).

Tabell 4.4 Kommersielle reiselivsaktører som benytter influensområdet.

Nr	Kommersiell aktør	
10	Øihusviken camping <i>Campingplass med 7 hytter i bruk (32 senger), servicebygg beliggende ned til Otta elv. Enkel standard. Fire måneders sesong. Mange fiskere og padlere, og et relativt stort antall langtidsbesøkende utlendinger og norske. Godt belegg. Tilleggsnæring i familiedrift (Vidar Øihusom, pers. medd.)</i>	
11	Otta camping og motell <i>Campingplass ned til Otta elv med 12 hytter og nærmere 100 senger. Mange faste gjester, både utenlandske og norske. Elva svært viktig trivsels og lokaliseringsfaktor. Flest " voksne " gjester, på gjennomfart eller mer langtidsferierende. Få fiske- re/padlere (Klara Rødølen, pers. medd.)</i>	
12	Vangen camping <i>Campingplass med 7 hytter med enkel standard og 28 sengeplasser. Soveplasser i gammelt gårdstun. Servicebygg og 5 faste campingvogner/spikertelt. Sesong fra 1. juni til ca. 10. September. Flest gjennomfartsbesøkende på E6. Gratis fiske for gjestene i Lågen utenfor campingplassen (Anne Kari Vangen, pers. medd.)</i>	
13	Sæta Camping <i>Campingplass med 8 hytter med enkel standard og i overkant av 30 sengeplasser. Servicebygg. Sesong fra 15. mai til ca. 15. september. Flest gjennomfartsbesøkende på E6. En relativt stort antall fiskere på høsten. Gratis fiske for gjestene i Lågen utenfor campingplassen (Bjørn Sæta, pers. medd.)</i>	
14	Raftingselskapene på Sjoa Elv <i>Ei sammenslutning av fire raftingselskaper som benytter Otta elv i tillegg til Sjoa elv (og i noen grad også Atna). De fire selskapene benytter særlig Otta elv til familierafting, turer for uøvede, som opplæringselv for instruktører og som alternativ til Sjoa elv på særlig høy vannføring. På registreringskartet er sammenslutningen lokalisert til turistinformatjonen på Otta skystasjon.</i>	

Nr	Kommersiell aktør	
15	Otta Hotell <i>"Norlandia Otta Hotell ligger midt i Gudbrandsdalen, der E6 og riksvei 15 møtes. Byen er Gudbrandsdalens fremste turistbase og et naturlig utgangspunkt for dags-turer til Rondane, Jotunheimen, Dovrefjell, Geiranger og Nordfjord." Hotellet markedsfører bl.a, rafting og nærtuområder (Pillarguri-toppen, Marcello-hytta)</i>	
16	Grand Gjestegård <i>16 med med til sammen 43 senger. Kafeteria og møterom, samt restaurantavdeling</i>	
17	Killis Overnatting <i>7 rom med 14 senger. Rimelig overnatting uten frokostservering.</i>	
18	Mæhlum Gård <i>Tilbyr overnatting i hytter med selvhusholdning. Bondegårdsferie og nærmiljø. Markedsfører rafting i sjøa og fiske i Lågen (http://www.ranch1.no/)</i>	

Figur 4.3 Viktige friluftslivslokaliteter og reiselivsaktører innenfor influensområdet.

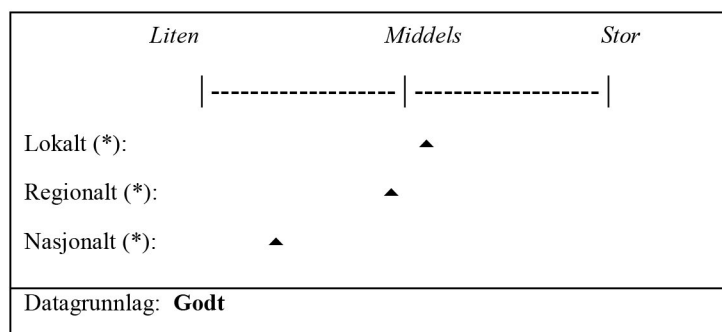
4.4 Evaluering av influensområdets verdi

4.4.1 Friluftsliv

Verdien av influensområdet er vurdert som middels på lokalt nivå, middels på regionalt nivå og liten til middels på nasjonalt nivå. Tilgjengeligheten er god hele året, og influensområdet fyller i særlig funksjonen som dags- og nærturområde for lokale beboere og gjester ved de lokale overnattingsbedriftene i Otta tettsted og ellers innenfor influensområdet. Gjестene er både fra regionen, fra inn- og utland.

Korte turer til fots langs sti og vei, elvefiske både i Otta elv og i Lågen samt elvepadling og rafting i Otta elv, er de viktigste aktivitetene innenfor influensområdet. Sturviltjakta, særlig elgjakta, har et relativt stort omfang innenfor influensområdet, og samler i hovedsak lokale aktører. Småviltjakta er noe mindre utbredt selv om kortsalg innenfor Sel kommune tilrettelegger for allmennhetens adgang. Otta elv er lite egnet for bading, og det er heller ikke tilrettelagt spesielt for denne aktiviteten. Lavere vannføring gjør Lågen mer attraktiv, selv om det heller ikke er særlig egnede badeplasser langs Lågen innenfor influensområdet.

En stor del av friluftslivet har utgangspunkt i eget bosted, og alternative friluftslivsområder utenfor influensområdet er derfor en lite aktuell problemstilling.

*) Lokalt nivå vil her si det umiddelbare nærområdet (ingen vesentlig reiseavstand for brukerne), regionalt nivå omfatter den regionen og de grupper som benytter området i helger o.l. (noe lenger reiseavstand), mens nasjonalt nivå omfatter resten av Norge (lang reiseavstand til friluftslivs/reiselivsområdet).

4.4.2 Reiseliv

Influensområdet har middels verdi for reiselivet. Reiselivsinteressene i Vågå og Sel kommuner er organisert gjennom henholdsvis de regionale destinasjonsselskapene Jotunheimen reiseliv (Vågå) og Sel Rondane reiseliv (Sel). Destinasjonsselskapene er i beskjedne grad fokusert mot influensområdet. E6/rv. 15 er imidlertid en vesentlig transportåre, også for reiselivet regionalt, selv om strekningene innenfor influensområdet ikke er prioritert. Destinasjonsselskapenes største interesser er knyttet opp mot nasjonalparkene og fjellovergangene innenfor regionen.

Otta elv innenfor influensområdet har likevel en betydelig interesse som lokalitet for rafting og elvepadling i reiselivssammenheng. Dette gjelder særlig som øvings-

lokalitet, som lokalitet for familierafting og som erstatningslokalitet for Sjøa elv ved høy vannføring. Også fisket innenfor influensområdet representerer vesentlige reiselivskvaliteter.

De fleste kommersielle reiselivsaktørene innenfor influensområdet er lokalisert til Otta tettsted, og i stor grad motivert av å ligge i et trafikalt knutepunkt mellom E6 og overganger mot Vestlandet. Influensområdet, og særlig Otta elv innenfor influensområdet, er likevel et vesentlig landskapselement som også markedsføres av disse i sitt produktspekter. Campingplassene langs Otta elv har et sterkt fokus på elva, og et relativt stort antall langtidsbesøkende som også bruker elva aktivt. Campingplassene langs Lågen fyller i større grad funksjonen som korttids overnatting for reisende langs E6. For de besøkende representerer elva et viktig landskapselement, men ikke nødvendigvis viktigste motivasjon for oppholdet.

	<i>Liten</i>	<i>Middels</i>	<i>Stor</i>
	-----	-----	
Verdi:		▲	
Datagrunnlag: Godt			

5 Deponiområder - vurdering av omfang og konsekvens

Her vurderes omfang og konsekvens av hvert enkelt deponiområde isolert sett. De ulike variantene av deponiområder, som til sammen oppfyller kravene til massedeponering for de aktuelle utbyggingsalternativene, er vurdert i kapittel 6.

Konsekvensenes omfang vurderes etter en beskrivelse av hvordan deponiet berører influensområdet generelt og spesielt områder/anlegg beskrevet i tidligere ledd (Kapittel 4). Omfanget graderes etter en 5-delt skala fra stort negativt til stort positivt omfang (Statens vegvesen 2006).

Konsekvensen framkommet ved å sammenholde tiltakets omfang (påvirkning) med det berørte områdets verdi for henholdsvis friluftsliv og reiseliv. Konsekvensvifta (Figur 3.1) er brukt som støtte for vurderingene. En sammenstilling av konklusjonene fordelt på utbyggingsalternativ er gjengitt i tabell 5.1.

5.1 Friluftsliv

Deponiområde 1

Deponiområdet berører i liten grad registrerte friluftslivsinteresser. Omfang og konsekvens blir ubetydelig/ubetydelig.

Deponiområde 1b

Deponiområdet ligger ned til Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting og padling i friluftslivssammenheng. Deponiet vil legges til eksisterende massetak, og en oppfylling av dette vil samlet sett ha positiv konsekvens. Omfang og konsekvens blir lite positivt/liten positiv.

Deponiområde 1c

Deponiområdet ligger ned til Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting og padling i friluftslivssammenheng. Deponiet vil legges til eksisterende massetak, og en oppfylling av dette vil samlet sett ha positiv konsekvens. Omfang og konsekvens blir lite positivt/liten positiv.

Deponiområde 3b

Deponiområdet berører i liten grad registrerte friluftslivsinteresser. Omfang og konsekvens blir ubetydelig/ubetydelig.

Deponiområde 3c

Deponiområdet berører i liten grad registrerte friluftslivsinteresser. Omfang og konsekvens blir ubetydelig/ubetydelig.

Deponiområde 4

Deponiområdet berører i liten grad registrerte friluftslivsinteresser. Omfang og konsekvens blir ubetydelig/ubetydelig.

Deponiområde 5

Deponiområdet vil bli tydelig eksponert for brukerne av Otta elv over strekningen. Det er særlig de som padler/rafter over strekningen som blir negativt berørt. Omfang og konsekvens blir middels negativt/middels negativ.

Deponiområde 7

Deponiområdet ligger ned til Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting, padling og fiske i friluftslivsammenheng. Omfang og konsekvens blir middels negativt/liten negativ.

Deponiområde 7b

Deponiområdet ligger ned til Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting, padling og fiske i friluftslivsammenheng. Omfang og konsekvens blir middels negativt/liten negativ.

Deponiområde 7c

Deponiområdet ligger nær Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting, padling og fiske i friluftslivsammenheng. Deponiet vil legges til eksisterende massetak, og en oppfylling av dette vil samlet sett ha positiv konsekvens. Omfang og konsekvens blir lite positivt/liten positiv.

Deponiområde 7d

Deponiområdet ligger nær Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting, padling og fiske i friluftslivsammenheng. Deponiet vil legges til eksisterende nedlagt næringsområde, og en oppfylling av dette vil samlet sett ha positiv konsekvens. Omfang og konsekvens blir lite positivt/liten positiv.

Deponiområde 8

Deponiområdet ligger i et spennende jordbrukspreget parti langs Lågen som er lite berørt av tyngre, tekniske inngrep. Det er imidlertid ikke registrert spesielle friluftslivsinteresser utover fiske i dette området. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 9

Deponiområdet ligger i et spennende jordbrukspreget parti langs Lågen som er lite berørt av tyngre, tekniske inngrep. Det er imidlertid ikke registrert spesielle friluftslivsinteresser utover fiske i dette området. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 10

Deponiområdet berører i liten grad registrerte friluftslivsinteresser. Omfang og konsekvens blir ubetydelig/ubetydelig.

Deponiområde 11

Deponiområdet ligger nær Lågen og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til fiske i friluftslivssammenheng. En del fiske skjer med utgangspunkt i campingplassene på andre siden av elva. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 12

Deponiområdet ligger nær Lågen og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til fiske i friluftslivssammenheng. En del fiske skjer med utgangspunkt i overnatting på Mæhlum Gård og campingplassene på andre siden av elva. Omfang og konsekvens blir middels negativt/liten negativ.

Tabell 5.1. Konsekvensvurdering av de ulike variantene av deponiområder

Deponiområde	Alternativ 0	Alternativ 1 Åsåren		Alternativ 2 Pillarguri		
		Variant 1	Variant 2	Variant 1	Variant 2	Variant 3
1 Tolstadskridu sør		Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	
1b Slettmo		Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	
1c Tolstadskridu vest			Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	
3b Hanslie						Ubetydelig
3c Rustmo						Ubetydelig
4 Veggem nordre						Ubetydelig
5 Veggemsøya						Midd. neg.
7 Kleivesletten						Liten neg.
7b Kleivesletten vest						Liten neg.
7c Skogheim øst			Liten pos.	Liten pos.		Liten pos.
7d Skogheim nordøst			Liten pos.	Liten pos.		Liten pos.
8 Soleng					Liten neg.	
9 Selsjordsøyene					Liten neg.	
10 Bredi nordre				Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
11 Melem				Liten neg.		Liten neg.
12 Gammelsandbu						
Samlet konsekvensgrad deponiområder	0	Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	Ubetydelig	Liten neg.
Rangering Åsåren	3	1	2			
Rangering Pillarguri	2			1	3	4

5.2 Reiseliv

En sammenstilling av konklusjonene fordelt på utbyggingsalternativ er gjengitt i tabell 5.2.

Deponiområde 1

Deponiområdet berører i liten grad registrerte reiselivsinteresser. Omfang og konsekvens blir ubetydelig/ubetydelig.

Deponiområde 1b

Deponiområdet ligger ned til Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting og padling i reiselivssammenheng. Deponiet vil også bli godt synlig fra rv. 15. Deponiet vil legges til eksisterende massetak, og en oppfylling av dette vil samlet sett ha positiv konsekvens. Omfang og konsekvens blir lite positivt/liten positiv.

Deponiområde 1c

Deponiområdet ligger ned til Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting og padling i reiselivssammenheng. Deponiet vil også bli godt synlig fra rv. 15. Deponiet vil legges til eksisterende massetak, og en oppfylling av dette vil samlet sett ha positiv konsekvens. Omfang og konsekvens blir lite positivt/liten positiv.

Deponiområde 3b

Deponiområdet vil være godt synlig fra elva og rv. 15, men berører ingen reiselivsinteresser direkte. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 3c

Deponiområdet vil være godt synlig fra elva og rv. 15, men berører ingen reiselivsinteresser direkte. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 4

Deponiområdet ligger nær et spennende gårdsmiljø samt Otta elv. berører i liten grad registrerte friluftslivsinteresser. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 5

Deponiområdet vil bli tydelig eksponert for brukerne av Otta elv over strekningen. Det er særlig de som padler/rafter over strekningen som blir negativt berørt. Omfang og konsekvens blir middels negativt/middels negativ.

Deponiområde 7

Deponiområdet ligger ned til Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting, padling og fiske i reiselivssammenheng. Omfang og konsekvens blir middels negativt/liten negativ.

Deponiområde 7b

Deponiområdet ligger ned til Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting, padling og fiske i reiselivssammenheng. Omfang og konsekvens blir middels negativt/liten negativ.

Deponiområde 7c

Deponiområdet ligger nær Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting, padling og fiske i reiselivssammenheng. Deponiet vil legges til eksisterende massetak, og en oppfylling av dette vil samlet sett ha positiv konsekvens. Omfang og konsekvens blir lite positivt/liten positiv.

Deponiområde 7d

Deponiområdet ligger nær Otta elv og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til rafting, padling og fiske i reiselivssammenheng. Deponiet vil legges til eksisterende nedlagt næringsområde, og en oppfylling av dette vil samlet sett ha positiv konsekvens. Omfang og konsekvens blir lite positivt/liten positiv.

Deponiområde 8

Deponiområdet ligger i et spennende jordbrukspreget parti langs Lågen som er lite berørt av tyngre, tekniske inngrep. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 9

Deponiområdet ligger i et spennende jordbrukspreget parti langs Lågen som er lite berørt av tyngre, tekniske inngrep. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 10

Deponiområdet berører i liten grad registrerte reiselivsinteresser. Omfang og konsekvens blir ubetydelig/ubetydelig.

Deponiområde 11

Deponiområdet ligger nær Lågen og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til fiske også i reiselivssammenheng med utgangspunkt i campingplassene på andre siden av elva. Omfang og konsekvens blir lite negativt/liten negativ.

Deponiområde 12

Deponiområdet ligger nær Lågen og vil visuelt berøre en delstrekning av elva som benyttes til fiske også i reiselivssammenheng. En del fiske skjer med utgangspunkt i overnatting på Mæhlum Gård og campingplassene på andre siden av elva. Omfang og konsekvens blir middels negativt/liten negativ.

Tabell 5.2. Konsekvensvurdering av de ulike variantene av deponiområder benyttet for de to utbyggingsalternativene. Lys blå = ikke aktuelt deponiområde for dette alternativet.

Deponiområde	Alternativ 0	Alternativ 1 Åsåren		Alternativ 2 Pillarguri		
		Variant 1	Variant 2	Variant 1	Variant 2	Variant 3
1 Tolstadskridu sør		Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig	
1b Slettmo		Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	
1c Tolstadskridu vest			Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	
3b Hanslie						Liten neg.
3c Rustmo						Liten neg.
4 Veggem nordre						Liten neg.
5 Veggemsøya						Midd. neg.
7 Kleivesletten						Liten neg.
7b Kleivesletten vest						Liten neg.
7c Skogheim øst			Liten pos.	Liten pos.		Liten pos.
7d Skogheim nordøst			Liten pos.	Liten pos.		Liten pos.
8 Soleng					Liten neg.	
9 Selsjordsøyene					Liten neg.	
10 Bredi nordre				Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydelig
11 Melem				Liten neg.		Liten neg.
12 Gammelsandbu						
Samlet konsekvensgrad deponiområder	0	Liten pos.	Litenpos	Liten pos.	Ubetydelig	Liten neg.
Rangering Åsåren	3	1	2			
Rangering Pillarguri	2			1	3	4

6 Tiltakets omfang

Tiltakets omfang vurderes etter en beskrivelse av hvordan anlegget og anleggsarbeider berører influensområdet generelt og spesielt områder/anlegg beskrevet i tidligere ledd (Kapittel 4). Omfanget graderes etter en 5-delt skala fra stort negativt til stort positivt omfang (Statens vegvesen 2006).

Friluftsliv og reiseliv behandles samlet fordi det i all hovedsak er de samme kvalitetene som utnyttes i friluftslivs- og reiselivssammenheng. I neste ledd, konsekvensvurderingen, skilles det tydelig mellom disse interessene som følge av at noen lokaliteter og bruksformer er mer eller mindre dominerende/etterspurt i friluftslivet enn i reiselivet (verdi).

6.1 0-alternativet

0-alternativet utgjør referansealternativet og representerer forventet utvikling innenfor influensområdet uten utbygging innenfor et 20 års perspektiv. Det forutsettes at det ikke bygges noen ny kraftlinje mellom Sel og Vågåmo.

Konsekvensenes omfang og betydning settes lik 0 (ingen konsekvens).

6.2 Alternativ Åsåren

6.2.1 Variant 1

Som massedeponier benyttes 1 og 1b. I denne varianten er ikke reserveområdene 1c, 7c og 7d tatt inn.

Konsekvensenes omfang er et ledd i konsekvensutredningen som har som hensikt å angi tiltakets påvirkning på friluftslivs- og reiselivsinteressene. Påvirkningen er delt opp i mindre enheter som det henvises til i vurderingene nedenfor.

Anleggsfasen

1. Støy, anleggstrafikk og generell forstyrrelse i forbindelse med inntaks- og veibygging samt tunnellsprengning og transport av masser vil prege anlegget og deler av influensområdet i byggeperioden.
2. Det vil kunne forekomme periodevis tilslamming av Otta elv nedstrøms Eidefossen og planlagt inntak i anleggsfasen.

Anleggsperioden er stipulert til 3 år.

Driftsfasen

3. Eksisterende inntak til Eidefossen kraftverk benyttes som inntaksdam. Inntaket legges langs nordre elvebredd. Terskel for overløpet legges på dagens nivå (kote 341).

4. Kraftstasjonen legges i fjell, nordøst for Otta elv og rv. 15, innunder Andersshøe. Vei fram til portalbygget/kraftstasjonen vil bli kort og avgrenses fra rv. 15.
5. Deler av eksisterende veinett vil måtte oppgraderes, men det vil ikke bli bygd nye veier. Influensområdet er i sin helhet inngrepsnært og blant annet karakterisert ved et relativt omfattende veinett.
6. Omlag 1 700 000 m³ med overskuddsmasser fra tunneldrivingen er planlagt deponert flere plasser langs bredden av Otta elv. Elvebredden er sentral i landskapsopplevelsen både for padlere, raftere, fiskere og reisende på rv. 15.
7. En 10 km lang strekning av Otta elv fra inntaket ved Eidefossen og utløpet fra Åsåren kraftstasjon vil bli gjenstand for redusert vannføring. Elvestrekningen har kvaliteter visuelt og som arena for padling, rafting og stangfiske fra land.
8. En ny 132 kV høyspentledning mellom Åsåren kraftstasjon og koblingspunktet på Ruste, benytter 12-16 meter høye H-master i tre med ståltravers, og kreve et ryddebelte og byggeforbudsbelte på minimum 29 meter. Strekningen vil bli omlag 3,9 km lang. Traséen er planlagt gjennom skogsterreng.

Vurderingen av samlet omfang støtter seg til følgende utvalg av kriterier fra oversikten gjengitt i metodekapitlet (3)

- ✓ Tiltaket vil redusere bruksmulighetene for området
- ✓ Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter
- ✓ Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt
- ✓ Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning

Fase	Konsekvensenes omfang				
	<i>Stort neg.</i>	<i>Middels neg.</i>	<i>Lite / intet</i>	<i>Middels pos.</i>	<i>Stort pos.</i>
Anleggsfasen	-----	-----	-----	-----	-----
Driftsfasen		▲	▲		

BRUKSMULIGHETER

✓ Middels negativt omfang	Tiltaket vil redusere bruksmulighetene for området
---------------------------	--

Kommentarer

Det er særlig bruksmulighetene knyttet til padling og rafting på den berørte elvestrekningen mellom Eidefossen og utløpet ved Åsåren, som reduseres. Strekningen er godt egnet i dag og tilbyr en god vannføring gjennom det meste av aktuell se-

song. Også elvas visuelle betydning representerer bruksmuligheter i både friluftslivs- og reiselivssammenheng.

BARRIERE FOR FERDSEL OG OPPLEVELSE

✓ Middels negativt omfang

Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter

Kommentarer

Deponiene representerer en fysisk barriere, som kan berøre friluftslivsbruken hvis de plasserer i direkte konflikt med viktige ferdselsårer. Fisket langs bredden av Otta elv vil kunne forhindres, selv om konfliktgraden sannsynligvis vil avta etter hvert som deponiene revegeteres,

En risikosone nedenfor inntaksdammer vil representere en barriere for ferdselen. Det vil føles ubehagelig å ferdes i dette området som sannsynligvis også vil omfattes av varselskilt.

Der nye høyspentledninger krysser viktige ferdselsårer, vil denne fungere som en visuell barriere. Den planlagte 132 kV høyspentledningen mot Ruste vil bli liggende nær og dessuten krysse turtraséer. Dette skjer imidlertid delvis i et område som allerede er berørt av flere høyspentledninger i dag.

ATTRAKTIVITET

✓ Middels negativt omfang

Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt.

Kommentarer

Et av influensområdets viktigste kvaliteter er landskapet med "vann og vassdrag" som et svært tydelig landskapselement av stor betydning for landskapsopplevelsen og samtidig en viktig forutsetning for reiselivet generelt og flere friluftslivs- og reiselivsaktiviteter.

Den berørte elvestrekningen er stedvis et blikkfang for reisende langs rv. 15 og samtidig et kjerneområde for elvebaserte aktiviteter hvor stor vannføring skaper dramatisk og utgjør en viktig ingrediens i salgsproduktet.

IDENTITETSSKAPENDE BETYDNING

✓ Lite negativt omfang

Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning

Kommentarer

Tiltaket berører vannføringen i Otta elv, men elva opprettholdes som et identitetsskapende element for stedet lokalt og for de tilreisende som opplever en nær assosiasjon mellom Lågen, Otta elv og tettstedet Otta som knutepunkt for transportveier mellom nord og sør og mellom øst og vest.

6.2.2 Variant 2

Det som skiller variant 2 fra variant 1 er bruken av lokaliteter for deponi av overskuddsmasser. Som massedeponier benyttes 1 og 1b med områdene 1c, 7c og 7d som reserveområder. Dette er tidligere omtalt under kapittel 5, hvor omfangsvurderingen var noe høyere for variant 2 enn variant 1, men likevel ikke tilstrekkelig til å påvirke den samlede omfangsvurderingen.

Vurderingen av samlet omfang støtter seg til følgende utvalg av kriterier fra oversikten gjengitt i metodekapitlet (3)

- ✓ Tiltaket vil redusere bruksmulighetene for området
- ✓ Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter
- ✓ Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt
- ✓ Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning

Fase	Konsekvensenes omfang				
	Stort neg.	Middels neg.	Lite / intet	Middels pos.	Stort pos.
Anleggsfasen	----- ----- ----- -----				
Driftsfasen		▲	▲		

6.3 Alternativ Pillarguri

6.3.1 Variant 1

Som massedeponier benyttes 1, 1b, 10 og 11, med områdene 1c, 7c og 7d som reserveområder.

Konsekvensenes omfang er et ledd i konsekvensutredningen som har som hensikt å angi tiltakets påvirkning på friluftslivs- og reiselivsinteressene. Påvirkningen er delt opp i mindre enheter som det henvises til i vurderingene nedenfor.

Anleggsfasen

1. Støy, anleggstrafikk og generell forstyrrelse i forbindelse med inntaks- og veibygging samt tunnellsprengning og transport av masser vil prege anlegget og deler av influensområdet i byggeperioden.
2. Det vil kunne forekomme periodevis tilslamming av Otta elv nedstrøms Eidefossen og planlagt inntak i anleggsfasen.

Anleggsperioden er stipulert til 3 år.

Driftsfasen

3. Eksisterende inntak til Eidefossen kraftverk benyttes som inntaksdam. Inntaket legges langs søndre elvebredd. Terskel for overløpet legges på dagens nivå (kote 341).
4. Kraftstasjonen legges i fjell, sør for Otta elv og vest for bruket Veggem. Vei fram til portalbygget/kraftstasjonen vil bli kort og avgrenses fra eksisterende fylkesvei.
5. Deler av eksisterende veinett vil måtte oppgraderes, men det vil ikke bli bygd nye veier. Influensområdet er i sin helhet inngrepsnært og blant annet karakterisert ved et relativt omfattende veinett.
6. Omlag 2 600 000 m³ med overskuddsmasser fra tunnelldringen er planlagt deponert flere plasser langs bredden av Otta elv. Elvebredden er sentral i landskapsopplevelsen både for padlere, raftere, fiskere og reisende på rv. 15.
7. En 18 km lang strekning av Otta elv fra inntaket ved Eidefossen og utløpet fra Pillarguri kraftstasjon vil bli gjenstand for redusert vannføring. Elvestrekningen har kvaliteter visuelt og som arena for padling, rafting og stangfiske fra land.
8. En ny 132 kV høyspentledning mellom Åsøren kraftstasjon og koblingspunktet på Ruste, benytter 12-16 meter høye H-master i tre med ståltravers, og kreve et ryddebelte og byggeforbudsbelte på minimum 29 meter. Strekningen vil bli omlag 5,7 km lang. Traséen er planlagt å krysse Otta elv og ellers gjennom skogs-terreng.

Vurderingen av samlet omfang støtter seg til følgende utvalg av kriterier fra oversikten gjengitt i metodekapitlet (3)

- ✓ Tiltaket vil ødelegge bruksmulighetene for området
- ✓ Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter
- ✓ Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt
- ✓ Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning

Fase	Konsekvensenes omfang				
	<i>Stort neg.</i>	<i>Middels neg.</i>	<i>Lite / intet</i>	<i>Middels pos.</i>	<i>Stort pos.</i>
Anleggsfasen	----- ----- ----- -----				
Driftsfasen	▲				

BRUKSMULIGHETER

- ✓ Stort negativt omfang

Tiltaket vil ødelegge bruksmulighetene for området

Kommentarer

Det er særlig bruksmulighetene knyttet til padling og rafting på den berørte elvestrekningen mellom Eidefossen og utløpet ved Bredevangen i Lågen, som reduseres. Store deler av strekningen er godt egnet i dag og tilbyr en god vannføring gjennom det meste av aktuell sesong. Også elvas visuelle betydning representerer bruksmuligheter i både friluftslivs- og reiselivssammenheng.

BARRIERE FOR FERDSEL OG OPPLEVELSE

- ✓ Middels negativt omfang

Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter

Kommentarer

Deponiene representerer en fysisk barriere, som kan berøre friluftslivsbruken hvis de plasseres i direkte konflikt med viktige ferdselsårer. Fisket langs bredden av Otta elv og Lågen vil kunne forhindres, selv om konfliktgraden sannsynligvis vil avta etter hvert som deponiene revegeteres,

En risikosone nedenfor inntaksdammer vil representere en barriere for ferdselen. Det vil føles ubehagelig å ferdes i dette området som sannsynligvis også vil omfattes av varselskilt.

Der nye høyspentledninger krysser viktige ferdselsårer, vil denne fungere som en visuell barriere. Den planlagte 132 kV høyspentledningen mot Ruste vil bli liggende nær og dessuten krysse turtraséer. Dette skjer imidlertid delvis et område som allerede er berørt av flere høyspentledninger i dag.

ATTRAKTIVITET	
✓ Middels negativt omfang	Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt.

Kommentarer

Et av influensområdets viktigste kvaliteter er landskapet med ”vann og vassdrag” som et svært tydelig landskapselement av stor betydning for landskapsopplevelsen og samtidig en viktig forutsetning for reiselivet generelt og flere friluftslivs- og reiselivsaktiviteter.

Den berørte elvestrekningen er stedvis et blikkfang for reisende langs rv. 15 og samtidig et kjerneområde for elvebaserte aktiviteter hvor stor vannføring skaper dramatisk og utgjør en viktig ingrediens i salgsproduktet.

IDENTITETSSKAPENDE BETYDNING	
✓ Lite negativt omfang	Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning

Kommentarer

Tiltaket berører vannføringen i Otta elv og deler av Lågen nedenfor samløpet, men elva opprettholdes som et identitetsskapende element for stedet lokalt og for de tilreisende som opplever en nær assosiasjon mellom Lågen, Otta elv og tettstedet Otta som knutepunkt for transportveier mellom nord og sør og mellom øst og vest.

Campingplassene langs Otta elv og Lågen innenfor influensområdet er vendt mot elva og utnytter denne i sin markedsføring.

6.3.2 Variant 2

Det som skiller variant 2 fra variant 1 er bruken av lokaliteter for deponi av over-skuddsmasser. Deponi 1, 1b, 8, 9 og 10 benyttes, med 1c, 7c og 7d som reserveområder. Dette er tidligere omtalt under kapittel 5, hvor omfangsvurderingen var noe høyere for variant 2 enn variant 1, men likevel ikke tilstrekkelig til å påvirke den samlede omfangsvurderingen.

Vurderingen av samlet omfang støtter seg til følgende utvalg av kriterier fra oversikten gjengitt i metodekapitlet (3)

- ✓ Tiltaket vil ødelegge bruksmulighetene for området
- ✓ Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter
- ✓ Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt
- ✓ Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning

Fase	Konsekvensenes omfang				
	Stort neg.	Middels neg.	Lite / intet	Middels pos.	Stort pos.
Anleggsfasen	----- ----- ----- -----				
Driftsfasen	▲				

6.3.3 Variant 3

Det som skiller variant 3 fra variant 1 er bruken av lokaliteter for deponi av over-skuddsmasser. Som massedeponier benyttes 3b, 3c, 4, 5, 7, 7b, 7c, 7d, 10 og 11. Ingen reserveområder (god kapasitet). Dette er tidligere omtalt under kapittel 5, hvor omfangsvurderingen var noe høyere for variant 3 enn variant 1, men likevel ikke tilstrekkelig til å påvirke den samlede omfangsvurderingen.

Vurderingen av samlet omfang støtter seg til følgende utvalg av kriterier fra oversikten gjengitt i metodekapitlet (3)

- ✓ Tiltaket vil ødelegge bruksmulighetene for området
- ✓ Tiltaket vil i noen grad medføre barrierer mellom viktige målpunkter
- ✓ Tiltaket vil gjøre området mindre attraktivt
- ✓ Tiltaket vil stort sett ikke endre områdets identitetsskapende betydning

Fase	Konsekvensenes omfang				
	Stort neg.	Middels neg.	Lite / intet	Middels pos.	Stort pos.
Anleggsfasen	----- ----- ----- -----				
Driftsfasen	▲				

7 Tiltakets konsekvens - Friluftsliv

Tabell 7.1 gir en samlet presentasjon av konsekvensvurderinger for ulike ledd av tiltaket. Konsekvensen er framkommet ved å sammenholde områdets verdi og det gjeldende ledd av tiltaket sitt omfang (påvirkning). Konsekvensvifta (Figur 3.1) er brukt som støtte for vurderingene.

Tabell 7.1. Samlet konsekvensvurdering av alternativene for Nedre Otta kraftverk.

Inngrep/ledd av tiltaket	Alt. 0	Alt. Åsåren		Alt. Pillarguri		
		Variant 1	Variant 2	Variant 1	Variant 2	Variant 3
ANLEGGSSFASEN						
1 Støy, trafikk, generell forstyrrelse	0	Liten neg.	Liten neg	Liten neg	Liten neg	Liten neg
2 Periodevis tilslamming	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydeig	Ubetydelig	Ubetydelig
DRIFTSFASEN						
3 Inntak	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydeig	Ubetydelig	Ubetydelig
4 Deponi*	0	Liten pos.	Liten pos	Liten pos.	Ubetydelig	Liten neg.
5 Kraftstasjon	0	Liten neg.	Liten neg	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg
6 Nettilknytning	0	Liten neg.	Liten neg	Liten/midd. neg	Liten/midd. neg	Liten/midd. neg
9 Endret vannføring	0	Midd./stor neg	Midd./stor neg	Stor/svært stor neg.	Stor/svært stor neg.	Stor/svært stor neg.
Samlet konsekvensgrad hele tiltaket	0	Middels neg.	Middels neg.	Stor neg.	Stor neg.	Stor neg.
Rangering	1	2	3	4	5	6
Beslutningsrelevant usikkerhet	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei

* Konklusjonene er hentet fra tabell 5.1

7.1 0-alternativet

Konsekvensenes betydning for 0-alternativet settes lik 0.

7.2 Alternativ Åsåren

7.2.1 Variant 1

Anleggsperioden er relativt kortvarig, og selv om byggeaktiviteten berører de mest brukte områdene, i praksis Otta elv, så vurderes konsekvensene som relativt små

sammenliknet med driftsfasen. Influensområdets status i forhold til inngrepsfrihet blir ikke berørt av tiltaket.

Inntaket vil i liten utstrekning medføre endringer av eksisterende inntak til Eidefoss kraftverk. Etter anleggslutt vil ikke inntaket representere nye konflikter i forhold til friluftslivsinteressene.

Variant 1 realiserer deponi 1 og 1b. Dette er relativt store deponi som ligger nær eller ned til vassdraget. Det finnes eksisterende massetak i nærområdet, men de planlagte deponiene vil være eksponert mot elva. Etter en arrondering og periode med revegetering vil inngrepene i beskjeden grad berøre landskapets karakter. Det er ingen funksjoner for friluftslivet som berøres direkte såfremt det blir mulig å ferdes langs Otta elv for stangfiske.

Åsåren kraftstasjon vil bli liggende i fjell og stort sett være synlig i form av en kort adkomstvei til et portalbygg i fjellet. Tett skog i området vil kunne benyttes til å dempe det visuelle uttrykket. Inngrepet vil imidlertid bli lite dominerende og ikke bryte med landskapets dominerende kvaliteter.

Nettilknytningen vil være et tydelig inngrep lokalt, både på grunn av størrelsen, den nokså stive, lineære karakteren og kravet til et 29 m bredt ryddebelte gjennom til dels nokså tett skog. Nærturområdet Tolstadåsen (Lokalitet 3 – Verdi B) berøres direkte, og viktige naturfaglige kvaliteter berøres også negativt (Larsen 2009). Biologiske kvaliteter er av betydning som opplevelsespotensiale innenfor friluftslivet.

Det er særlig tiltakets endring av vannføringen mellom inntaket ved Eidefossen og utslippet fra Åsåren kraftstasjon i området Åsåren, som medfører alvorlige, negative konsekvenser for friluftslivet. En attraktiv og mye benyttet lokalitet for padling og rafting (Lokalitet 9 – Verdi A) vil i noen grad bli ødelagt som følge av den planlagte utbyggingen. Berørt strekning vil ikke kunne benyttes til formålet i størstedelen av sesongen. Den uberørte og relativt spennende strekningen fra Åsåren og ned til Otta sentrum vil imidlertid opprettholdes som interessant for fortsatt bruk.

Den endrete vannføringen vil også få betydning for fisken og fisket i Otta elv. Øvre deler av en registrert strekning for stangfiske i Otta elv (Lokalitet 4 – Verdi B) vil bli utsatt for en sterkt redusert vannføring. Generelt er imidlertid Otta elv å regne som for stri i perioder av sommeren til stangfiske, og en begrenset reduksjon kan også være fordelaktig for utøvelsen av fisket. Det er en høyere tetthet av gyteområder i Otta elv enn i Lågen innenfor influensområdet, men også betydelig vandring av fisk mellom Lågen og Otta elv. Dette gjør bestandene utsatt for vannføringsreduksjoner på minstevannføringsstrekningen. Harren gyter på høy vannføring om våren, og de optimale forholdene for fiskebestanden svekkes betraktelig som følge av en regulering i dette området. Tilstrekkelig minstevannføring kombinert med lokkeflommer kan imidlertid avbøte skadeomfanget noe.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Middels negativ konsekvens (--)

7.2.2 Variant 2

Variant 2 skiller seg bare fra variant 1 på hvilke lokaliteter for deponi av over-skuddsmasser som benyttes. I tillegg til områdene 1 og 1b som benyttes i variant 1, opererer variant 2 med 1c, 7c og 7d som reserveområder. Dette utvider inngrepsområdet betraktelig og sprer inngrepstypen innenfor hele den berørte strekningen. Konsekvensene er imidlertid ikke så omfattende at den samlede konsekvensgraden endres. Variant 2 rangeres imidlertid som en mindre gunstig variant av alternativ Åsåren enn variant 1.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Middels negativ konsekvens (--)

7.3 Alternativ Pillarguri

7.3.1 Variant 1

Anleggsperioden er relativt kortvarig, og selv om byggeaktiviteten berører de mest brukte områdene, i praksis Otta elv og deler av Lågen nedenfor samløpet, så vurderes konsekvensene som relativt små sammenliknet med driftsfasen. Influensområdets status i forhold til inngrepsfrihet blir ikke berørt av tiltaket.

Inntaket vil i liten utstrekning medføre endringer av eksisterende inntak til Eidefoss kraftverk. Etter anleggs slutt vil ikke inntaket representere nye konflikter i forhold til friluftslivsinteressene.

Variant 1 realiserer deponi 1, 1b, 10 og 11, og opererer med områdene 1c, 7c og 7d som reserveområder. Dette er relativt store deponi som ligger nært eller ned til vassdraget. Det finnes eksisterende massetak i nærområdet, men de planlagte deponiene vil være eksponert mot elva. Etter en arrondering og periode med revegetering vil inngrepene i beskjeden grad berøre landskapets karakter. Det er ingen funksjoner for friluftslivet som berøres direkte såfremt det blir mulig å ferdes langs Otta elv og Lågen for stangfiske.

Pillarguri kraftstasjon vil bli liggende i fjell og stort sett være synlig i form av en kort adkomstvei til et portalbygg i fjellet. Tett skog i området vil kunne benyttes til å dempe det visuelle uttrykket. Inngrepet vil kunne bli godt synlig i kulturlandskapet på Veggum og bryte med landskapets dominerende kvaliteter i dette området (Lokalitet 8 – Verdi C).

Nettilknytningen vil være et tydelig inngrep lokalt, både på grunn av størrelsen, den nokså stive, lineære karakteren og kravet til et 29 m bredt ryddebelt gjennom til dels nokså tett skog. Nærturområdet Tolstadåsen (Lokalitet 3 – Verdi B) berøres direkte. En høyspentledning strukket over Otta elv vil kunne være til ulempe for fisket og generelt skjemmende for friluftslivsbruken av dette området (Lokalitet 9 – Verdi A). Viktige naturfaglige kvaliteter berøres negativt (Larsen 2009). Biologiske kvaliteter er også av betydning som opplevelsespotensiale innenfor friluftslivet.

Det er særlig tiltakets endring av vannføringen mellom inntaket ved Eidefossen og utslippet fra Pillarguri kraftstasjon i området Bredevangen, som medfører alvorlige, negative konsekvenser for friluftslivet. En attraktiv og mye benyttet lokalitet for padling og rafting (Lokalitet 9 – Verdi A) vil bli ødelagt som følge av den planlagte utbyggingen. Berørt strekning vil ikke kunne benyttes til formålet i størstedelen av sesongen, og det finnes ikke nærliggende lokaliteter med de samme kvalitetene.

Den endrete vannføringen vil også få svært stor negativ betydning for fisken og fisket i Otta elv og i Lågen innenfor influensområdet. Fiskens viktigste produksjonsområder, både i Otta elv og i Lågen nedenfor samløpet med Otta elv, vil bli sterkt skadelidende som følge av det planlagte tiltaket.

Hele den registrerte strekningen for stangfiske i Otta elv (Lokalitet 4 – Verdi B) vil bli utsatt for en sterkt redusert vannføring. Generelt er imidlertid Otta elv å regne som for stri i perioder av sommeren til stangfiske, og en begrenset reduksjon i vannføringen kan i noen grad også være fordelaktig for utøvelsen av fisket. Bedre forhold for fiskeutøvelse i Otta kompenserer likevel ikke på noen måte for de svekkede og dels ødelagte produksjonsmulighetene for både harr og ørret innenfor influensområdet som helhet. Skadeomfanget lar seg trolig ikke redusere gjennom tiltak (Museth m. fl. 2011).

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Stor negativ konsekvens (---)

7.3.2 Variant 2

Variant 2 skiller seg bare fra variant 1 på hvilke lokaliteter for deponi av over-skuddsmasser som benyttes. I tillegg til å benytte deponi 1, 1b og 10, som også benyttes av variant 1, så benyttes også deponi 8 og 9. Deponi 11 går ut. Deponi 1c, 7c og 7d opprettholdes som reserveområder i variant 2 som i variant 1.

Dette utvider inngrepsområdet betraktelig og sprer inngrepstypen innenfor hele den berørte strekningen. Særlig deponi 8 og 9 representerer ytterligere negative konsekvenser for friluftslivet i form av konflikter med landskapet og naturmiljøkvaliteter (Larsen 2009). Den samlede konsekvensgraden opprettholdes, men variant 2 rangeres som en klart mindre gunstig variant av alternativ Pillarguri enn variant 1.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Stor negativ konsekvens (---)

7.3.3 Variant 3

Variant 3 skiller seg bare fra variant 1 på hvilke lokaliteter for deponi av over-skuddsmasser som benyttes. Isteden for å benytte deponi 1, 1b og 10 med deponi 1c, 7c og 7d som reserveområder, som benyttes av variant 1, så benyttes deponi 3b, 3c, 4, 5, 7, 7b, 7c, 7d, 10 og 11. Dette er rikelig kapasitet, og det er lite sannsynlig at variant 3 vil benytte seg av samtlige deponi.

Dette utvider inngrepsområdet og sprer inngrepstypen innenfor hele den berørte strekningen. Særlig deponi 5, som utgjør ei øy i elveløpet, representerer vesentlige negative konsekvenser for friluftslivet i form av landskapsforringelse. Den samlede konsekvensgraden opprettholdes, men variant 3 rangeres som en klart mindre gunstig variant av alternativ Pillarguri enn variant 1 og dels også variant 2.

*SAMLET KONSEKVENSGRAD: **Stor negativ konsekvens (---)***

8 Tiltakets konsekvens - Reiseliv

Tabell 8.1 gir en samlet presentasjon av konsekvensvurderinger for ulike ledd av tiltaket. Konsekvensen er framkommet ved å sammenholde områdets verdi og det gjeldende ledd av tiltaket sitt omfang (påvirkning). Konsekvensvifta (Figur 3.1) er brukt som støtte for vurderingene.

Tabell 8.1. Samlet konsekvensvurdering av alternativene for Nedre Otta kraftverk.

Inngrep/ledd av tiltaket	Alt. 0	Alt. Åsåren		Alt. Pillarguri		
		Variant 1	Variant 2	Variant 1	Variant 2	Variant 3
ANLEGGSFASEN						
1 Støy, trafikk, generell forstyrrelse	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydeilig	Ubetydelig	Ubetydelig
2 Periodevis tilslamming	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydeilig	Ubetydelig	Ubetydelig
DRIFTSFASEN						
3 Inntak	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydeilig	Ubetydelig	Ubetydelig
4 Deponi*	0	Liten pos.	Liten pos.	Liten pos.	Ubetydelig	Liten neg.
5 Kraftstasjon	0	Ubetydelig	Ubetydelig	Ubetydeilig	Ubetydelig	Ubetydelig
6 Nettilknytning	0	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.	Liten neg.
9 Endret vannføring	0	Midd./stor neg.	Midd./stor neg.	Stor neg.	Stor neg.	Stor neg.
Samlet konsekvensgrad hele tiltaket	0	Middels neg.	Middels neg.	Middels/stor neg.	Middels/stor neg.	Middels/stor neg.
Rangering	1	2	3	4	5	6
Beslutningsrelevant usikkerhet	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei

* Konklusjonene er hentet fra tabell 5.2.

8.1 0-alternativet

Konsekvensenes betydning for 0-alternativet settes lik 0.

8.2 Alternativ Åsåren

8.2.1 Variant 1

Anleggsperioden er relativt kortvarig, og selv om byggeaktiviteten også berører nærområdene til Otta elv, som hovedattraksjonen i reiselivstilbudet innenfor influ-

ensområdet, så vurderes konsekvensene som små sammenliknet med driftsfasen. Det forventes ikke at forstyrrelser i en begrenset byggeperiode (3 år) vil svekke det godt etablerte reiselivstilbudet knyttet til Otta elv i så sterk grad at det vil etableres en ny og lavere etterspørsel som opprettholdes etter anleggsslutt.

Det er av vesentlig større betydning at vannføringen i store deler av Otta elv etter anleggsslutt vil være uegnet til padling og rafting. Dette gjelder den berørte strekningen mellom Eidefossen og utslippet fra Åsåren kraftstasjon i området Åsåren. Dette omfatter mao. øverste og største del av strekningen mellom Eidefossen og Otta sentrum, som benyttes til denne aktiviteten i dag (Lokalitet 9 – Verdi A).

I reiselivssammenheng er Otta elv av stor betydning. Den regionale satsningen på padling og rafting (Aktør 14) er likevel konsentrert om Sjoa elv, og næringen lanserer denne som en hovedattraksjon i sitt produktspekter. Otta elv er imidlertid en nødvendig forutsetning for den kommersielle driften. Når vannføringen i Sjoa elv er så høy at det knytter seg for stor risiko til bruken av denne, er Otta elv eneste brukbare alternativ i rimelig nærhet. Helt sporadisk har det vært forsøkt å benytte Atna som alternativ, men stor reiseavstanden gjør denne lokaliteten uegnet. Også som lokalitet for familierafting er Otta elv mye benyttet fordi den er mindre krevende enn Sjoa elv. Familierafting utgjør dessuten et viktig kommersielt potensiale fordi deltakerene også i stor utstrekning etterspør overnatting og bespisning. (Tor Aamodt, pers. medd.)

Den uberørte delen av Otta elv etter eventuell utbygging vil ikke være egnet for familierafting. Dels fordi turen blir for kort og dels fordi strekningen er for tøff som innledning på turen. Deltakerne får ikke den nødvendige tilvenningen som de får i dag på den roligere strekningen ovenfor. (Tor Aamodt, pers. medd.)

Som lokalitet for opplæring av instruktører til padling og rafting innenfor reiselivsbedriftene, er Otta elv svært godt egnet. Opplæring av instruktører skjer i forbindelse med familierafting. En relativt rask omsetning av instruktører gjør denne opplæringen til et betydelig element i forhold til sikkerhet. Den resterende strekningen av Otta elv, hvor dagens vannføring vil bli opprettholdt, vil i liten grad dekke opp denne etterspørselen fordi dette partiet av elva ikke vil kunne benyttes til familierafting. (Tor Aamodt, pers. medd.)

En del tilreisende fisker i Otta elv, og A/L Lågen fiskeelv er en viktig reiselivsaktør i regionen. Det er særlig strekningen mellom Flåten og Otta sentrum (Lokalitet 4 – Verdi B) som benyttes, og Øihusviken camping og Otta camping og motell (Aktør 10 og 11) er ofte vertskap for fiskerne. Fisket i Otta elv er imidlertid vurdert som bare middels omfattende. Den reduserte vannføringen mellom Eidefossen og Åsåren berører øvre deler av den mest brukte fiskestrekningen.

For fisken (harr og ørret) vil den reduserte vannføringen ha betydelig negativ effekt (Museth m.fl 2011). For utøvelsen av fisket vil imidlertid bildet være noe mer nyansert. I perioder av fiskesesongen er vannføringen i Otta elv for stor i dag, og dels til hinder for fisket. Det spesielt attraktive harrfisket på forsommeren er ofte vans-

keliggjort av vannføringen. En redusert vannføring vil kunne utvide fiskeperioden, men samtidig redusere attraktiviteten.

Det er sannsynlig at en redusert vannføring i Otta elv mellom Eidefossen og området Åsåren vil få direkte følger for reiselivsnæringen regionalt i form av en reduksjon i antall sysselsatte. Raftingselskapene i Sjoa Elv, som organiserer den delen av reiselivet som vil bli sterkest rammet av tiltaket, vil måtte nedbemanne både blant instruktører og blant personale som har ansvaret for bespisning og overnatting. Ikke minst skyldes dette at familieraftingen må begrenses til kortere perioder med akseptabel vannføring i Sjoa. Forutsigbarheten vil svekkes og kanselleringer vil bli mer utbredt. Sårbarheten i denne delen av reiselivsnæringen vil øke betraktelig.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Middels negativ konsekvens (--)

8.2.2 Variant 2

Variant 2 skiller seg bare fra variant 1 på hvilke lokaliteter for deponi av overskuddsmasser som benyttes. I tillegg til områdene 1 og 1b som benyttes i variant 1, opererer variant 2 med 1c, 7c og 7d som reserveområder. Dette utvider inngrepsområdet betraktelig og sprer inngrepstypen innenfor hele den berørte strekningen. Konsekvensene er imidlertid ikke så omfattende at den samlede konsekvensgraden endres. Variant 2 rangeres imidlertid som en mindre gunstig variant av alternativ Åsåren enn variant 1.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Middels negativ konsekvens (--)

8.3 Alternativ Pillarguri

8.3.1 Variant 1

Anleggsperioden er relativt kortvarig, og selv om byggeaktiviteten også berører nærområdene til Lågen/Otta elv, som hovedattraksjonen i reiselivstilbudet innenfor influensområdet, så vurderes konsekvensene som små sammenliknet med driftsfasen. Det forventes ikke at forstyrrelser i en begrenset byggeperiode (3 år) vil svekke det godt etablerte reiselivstilbudet knyttet til Otta elv i så sterk grad at det vil etableres en ny og lavere etterspørsel som opprettholdes etter anleggsslutt.

Det er av vesentlig større betydning at vannføringen i Otta elv etter anleggsslutt vil være uegnet til padling og rafting. Dette gjelder den berørte strekningen mellom Eidefossen og utslippet fra Pillarguri kraftstasjon i området Bredevangen. Dette omfatter samtidig hele strekningen mellom Eidefossen og Otta sentrum, som benyttes til denne aktiviteten i dag (Lokalitet 9 – Verdi A).

I reiselivssammenheng er Otta elv av stor betydning. Den regionale satsningen på padling og rafting er konsentrert om Sjoa elv, og næringen lanserer denne som en

hovedattraksjon i sitt produktspekter. Otta elv er likevel en nødvendig forutsetning for den kommersielle driften. Når vannføringen i Sjoa elv er så høy at det knytter seg for stor risiko til bruken av denne, er Otta elv eneste brukbare alternativ i rimelig nærhet. Helt sporadisk har det vært forsøkt å benytte Atna som alternativ, men stor reiseavstanden gjør denne lokaliteten uegnet. Også som lokalitet for familierafting, er Otta elv mye benyttet fordi den er mindre krevende enn Sjoa elv. Familie-rafting utgjør dessuten et viktig kommersielt potensiale fordi deltakerene også i stor utstrekning etterspør overnatting og bespisning.

Som lokalitet for opplæring av instruktører til padling og rafting innenfor reiselivs-bedriftene, er Otta elv svært godt egnet. Opplæring skjer i kombinasjon med familierafting. En relativt rask omsetning av instruktører gjør opplæringen til et betydelig element i forhold til sikkerhet. Utbyggingen vil gjøre det vanskelig å dekke denne etterspørselen lokalt og dels også regionalt.

En del tilreisende fisker i Otta elv, og A/L Lågen fiskeelv er en betydelig reiselivs-aktør i regionen. I Otta elv er det særlig strekningen mellom Flåten og Otta sentrum (Lokalitet 4 – Verdi B) som benyttes, og Øihusviken camping og Otta camping og hotell (Aktør 10 og 11) er ofte vertskap for fiskerne. Fisket i Otta elv er imidlertid vurdert som bare middels omfattende. Den reduserte vannføringen nedenfor Eidefossen berører imidlertid deler av den mest brukte fiskestrekningen i Otta elv. Fisket i Lågen på strekningen fra samløpet med Otta elv og ned til utløpet fra Pillarguri kraftverk er mer brukt og vurdert som en særlig attraktiv strekning av Lågen. Her vil restvannføringen være betydelig høyere enn i Otta elv etter en eventuell utbygging, men likevel betraktelig lavere enn i dag.

For fisken (harr og ørret) vil den reduserte vannføringen ha betydelig negativ effekt (Museth m.fl. 2011). For utøvelsen av fisket vil imidlertid bildet være noe mer nyansert. I perioder av fiskesesongen er vannføringen i Otta elv for stor i dag, og dels til hinder for fisket. Det spesielt attraktive harrfisket på forsommeren er ofte vanskeliggjort av vannføringen. En redusert vannføring vil kunne utvide fiskeperioden, men samtidig redusere attraktiviteten. I Lågen vil fisket utelukkende berøres negativt, et fiske som er regnet som svært attraktivt i dag.

Vangen camping (Aktør 12) og Sæta camping (Aktør 13) vil i noen grad berøres av tiltaket. De er lokalisert nedenfor utløpet fra kraftstasjonen, og vannføringen forbi campingplassene vil opprettholdes som i dag. Tilbudet om gratis fiske vil fremdeles være et reelt trekkplaster, og de nærliggende deponiområdene på andre siden av elva vil i liten grad virke skjemmende etter arrondering og vegetasjons-etablering. Det er likevel mulig at høyere vanntemperatur i vannet som slippes ut fra kraftverket vil kunne forårsake en forandring mht. islegging.

Det er sannsynlig at en redusert vannføring i Otta elv og Lågen mellom Eidefossen og området Bredevangen vil få direkte følger for reiselivsnæringen regionalt i form av en reduksjon i antall sysselsatte. Raftingselskapene i Sjoa Elv, som organiserer den delen av reiselivet som vil bli sterkest rammet av tiltaket, vil måtte nedbeman-

ne både blant instruktører og blant personale som har ansvaret for bespisning og overnatting. Ikke minst skyldes dette at familieraftingen må begrenses til kortere perioder med akseptabel vannføring i Sjoa. Forutsigbarheten vil svekkes og kanselleringer vil bli mer utbredt. Sårbarheten i denne delen av reiselivsnæringen vil øke betraktelig.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Middels/stor negativ konsekvens (--/---)

8.3.2 Variant 2

Variant 2 skiller seg bare fra variant 1 på hvilke lokaliteter for deponi av overskuddsmasser som benyttes. I tillegg til å benytte deponi 1, 1b og 10, som også benyttes av variant 1, så benyttes også deponi 8 og 9. Deponi 11 går ut. Deponi 1c, 7c og 7d opprettholdes som reserveområder i variant 2 som i variant 1.

Dette utvider inngrepsområdet betraktelig og sprer inngrepstypen innenfor hele den berørte strekningen. Særlig deponi 8 og 9 representerer ytterligere negative konsekvenser for reiselivet i form av inngrep i viktige landskapskvaliteter. Den samlede konsekvensgraden opprettholdes, men variant 2 rangeres som en klart mindre gunstig variant av alternativ Pillarguri enn variant 1.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Middels/stor negativ konsekvens (--/---)

8.3.3 Variant 3

Variant 3 skiller seg bare fra variant 1 på hvilke lokaliteter for deponi av overskuddsmasser som benyttes. I stedet for å benytte deponi 1, 1b og 10 med deponi 1c, 7c og 7d som reserveområder, som benyttes av variant 1, så benyttes deponi 3b, 3c, 4, 5, 7, 7b, 7c, 7d, 10 og 11. Dette er rikelig kapasitet, og det er lite sannsynlig at variant 3 vil benytte seg av samtlige deponi.

Dette utvider inngrepsområdet og sprer inngrepstypen innenfor hele den berørte strekningen. Særlig deponi 5, som utgjør ei øy i elveløpet, representerer vesentlige negative konsekvenser for reiselivet i form av landskapsforringelse. Den samlede konsekvensgraden opprettholdes, men variant 3 rangeres som en klart mindre gunstig variant av alternativ Pillarguri enn variant 1 og dels også variant 2.

SAMLET KONSEKVENSGRAD: Middels negativ konsekvens (--/---)

9 Avbøtende/kompenserende tiltak

9.1 Avbøtende tiltak

I det følgende beskrives mulige tiltak som har som formål å minimere prosjektets negative, eller fremme de positive konsekvensene for friluftsliv og reiseliv.

- Inngrepene bør arronderes og sårskadene repareres. Dette gjelder særlig i forbindelse med veibygging og deponi av overskuddsmasser.
- Det er ønskelig å unngå anleggsdrift i helg og høytidsdager når det er størst utfart i nærområdet til anlegget.
- Det bør tas hensyn til anbefalinger fra de andre fagutredningene, særlig tema Landskap. Kulturlandskapet inkludert kulturminnene og Naturmiljø. Det biologiske mangfoldet, enten det er kulturbetinget eller ikke, er også en vesentlig del av opplevelsespotensialet i friluftslivet og reiselivet.
- Veier bør bygges med lav standard og med beskjedne masseforflytninger.
- Tippene av overskuddsmasser fra utbyggingen må lokaliseres slik at de i minst mulig grad kommer i direkte eller visuell konflikt med viktige ferdselsårer. Da vil det også være særlig viktig å opprettholde kantvegetasjonen langs vassdraget for å begrense innsynet til massedeponiene.
- Det bør etableres en minstevannføring i Otta elv og Lågen av estetiske årsaker og dels av hensyn til fisket. Det vil neppe være mulig å opprettholde tilstrekkelig vannføring for padling/rafting over berørt strekning, men et attraktivt fiske vil i noen grad kunne opprettholdes ved en miljøbasert vannføring som ivaretar denne interessen. Dette gjelder særlig Åsåren-alternativet.
- Det bør opprettes målestasjoner som gjør det mulig for allmennheten å få bekreftet at kravene til minstevannføring etterleves.

9.2 Kompenserende tiltak

Noe av massen i deponiene langs vestsida av Lågen kan med fordel utnyttes til støyskjerming av jernbanen for bebyggelsen på østsida av Lågen. Både Sæta camping og Vangen camping er noe plaget av støy, som ble ytterligere forsterket etter at det ble byttet til betongsviller på strekningen. Tiltaket må imidlertid sees i sammenheng med de biologiske effektene av å fylle ut mot elva samt eventuell økt støybelastning på bebyggelsen vest for jernbanen.

9.3 Oppfølgende undersøkelser

Det foreslås ingen oppfølgende undersøkelser.

10 Kilder

10.1 Skriftlige kilder

A/L Lågen fiskeelv Hjemmeside: <http://www.laagen-fiskeelv.no/>

AS Eidefoss og Opplandskraft DA 2009a. Nedre Otta kraftverk. Sel og Vågå kommuner. Melding med forslag til utredningsprogram. Januar 2009.

AS Eidefoss og Opplandskraft DA 2009b. Nedre Otta kraftverk. Utbyggers endelige forslag til utredningsprogram. Notat 20.05.2009.

Direktoratet for naturforvaltning. Kartbase (INON): <http://dnweb12.dirnat.no/inon/>

Direktoratet for naturforvaltning 2006. Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv. Håndbok 27 – 2006. Direktoratet for naturforvaltning (DN), Trondheim.

Direktoratet for naturforvaltning 2004. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Håndbok 24 – 2004. Direktoratet for naturforvaltning (DN), Trondheim.

Direktoratet for naturforvaltning 2001. Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven. Håndbok 18 – 2001. Direktoratet for naturforvaltning (DN), Trondheim.

Direktoratet for naturforvaltning 1995. Inngrepsfrie naturområder i Norge. Registrert med bakgrunn i avstand fra tyngre tekniske inngrep. DN-rapport 1995-6. (DN), Trondheim.

Div. 2008. Turkart Lalm med turforslag M 1:25000

Div. brosjyrer u.å. Informasjon om lokale attraksjoner, reiselivstilbud m.m.

Fylkesmannen i Oppland u.å.. Utskrift fra FRIDA-registeret, Vågå og Sel kommuner.

Kongshaug, G. og Sæthre, E. 1994. Handlingsplan for friluftsliv for Oppland 1994-99. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavdelingen.

Korsvold, H. 1984. Vassdragsrapport Nedre Otta 004 Glomma og Lågen. Fylkesmannen i Oppland, Miljøvernavdelingen.

Larsen, B. H. 2009. Nedre Otta Kraftverk. KU Biologisk mangfold.

Miljøverndepartementet 2006. Forskrift om konsekvensutredninger - planlegging etter plan- og bygningsloven. Veileder – versjon mai 2006.

Miljøverndepartementet 2001. St. meld. nr 39 (2000-2001). Friluftsliv – Ein veg til høgare livskvalitet. Miljøverndepartementet (MD), Oslo.

Miljøverndepartementet 1987. St. meld. nr 40 (1986-87). Om friluftsliv. Miljøverndepartementet (MD), Oslo.

Museth, J. m. fl. 2011. Nedre Otta Kraftverk. Utredning av konsekvenser for harr, ørret og bunndyr i influensområdet. NINA Rapport 621.

NAF 2008. Camping i Norge 2008. Norges Automobil-Forbund.

NVE 2009. Nedre Otta kraftverk. Godkjent utredningsprogram

Sel kommune 2008. Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2008-2011.

Sel kommune 2005. Kommuneplan for Sel kommune 2005-2017. Samfunnsdelen.

Sel kommune 2003. Kommunedelplan for næringsutvikling – Handlingsprogram for 2003.

Sel kommune 1991. Turistkart Sel kommune M 1:100000 og Otta sentrum M 1:4000

Skurdal, J. og Eriksen, A. H. 1989. Fiskemuligheter i Gudbrandsdalen. En dal – tusen fiskemuligheter. Lillehammer.

Statens vegvesen 2006. Konsekvensanalyser. Veiledning. Håndbok 140.

Stensby, T. 1994. Vassdragsplan for Otta. Status mål tiltak. Skjåk, Lom, Vågå, Sel kommunar.

Teigland, J. 1994. Konsekvenser av naturinngrep for fritidsbruken av natur. Telemarksforskning.

Teigland, J. 1991. Friluftsliv- og reiselivsinteresser ved Engabreen/Svartisen i Nordland fylke. Konsekvensanalyse av kraftutbygging i ettertid. Grunnlagsundersøkelser sommeren 1990. Norsk institutt for naturforskning (NINA), Trondheim.

Ugland IT Group 2008. Turkart Lom Vågå M 1:50000

Vågå kommune 2008. Handlingsplan 2008-2011. Næringsarbeid i Vågå.

Vågå kommune 2007. Kommunedelplan for anlegg og områder for idrett og friluftsliv 2007-2010.

Vågå kommune 2005. Kommuneplan – samfunnsdelen. Kommunestyret sitt vedtak 18.10.05.

Vågå kommune 2001. Kommunedelplan Vågå Nord 2001-2010 – Arealplan.

10.2 Muntlige kilder

Bragelien, Per Arvid	Sel og Vågå kommuner
Brånå, Line	Sel kommune
Granå, Kåre	Sel kommune
Holen, Kari Hølmo	Sel kommune
Rødølen, Klara	Otta camping og hotell
Setsås, Bjørn	Sel Rondane reiseliv
Sjugard, Ragnhild	Jotunheimen reiseliv

Stensby, Trond	Vågå kommune
Sæta, Bjørn	Sæta camping
Vangen, Anne Karin	Vangen camping
Øihusom, Vidar	Øihusviken camping
Aamodt, Tor	Heidal rafting og Raftingselskapene på Sjoa Elv

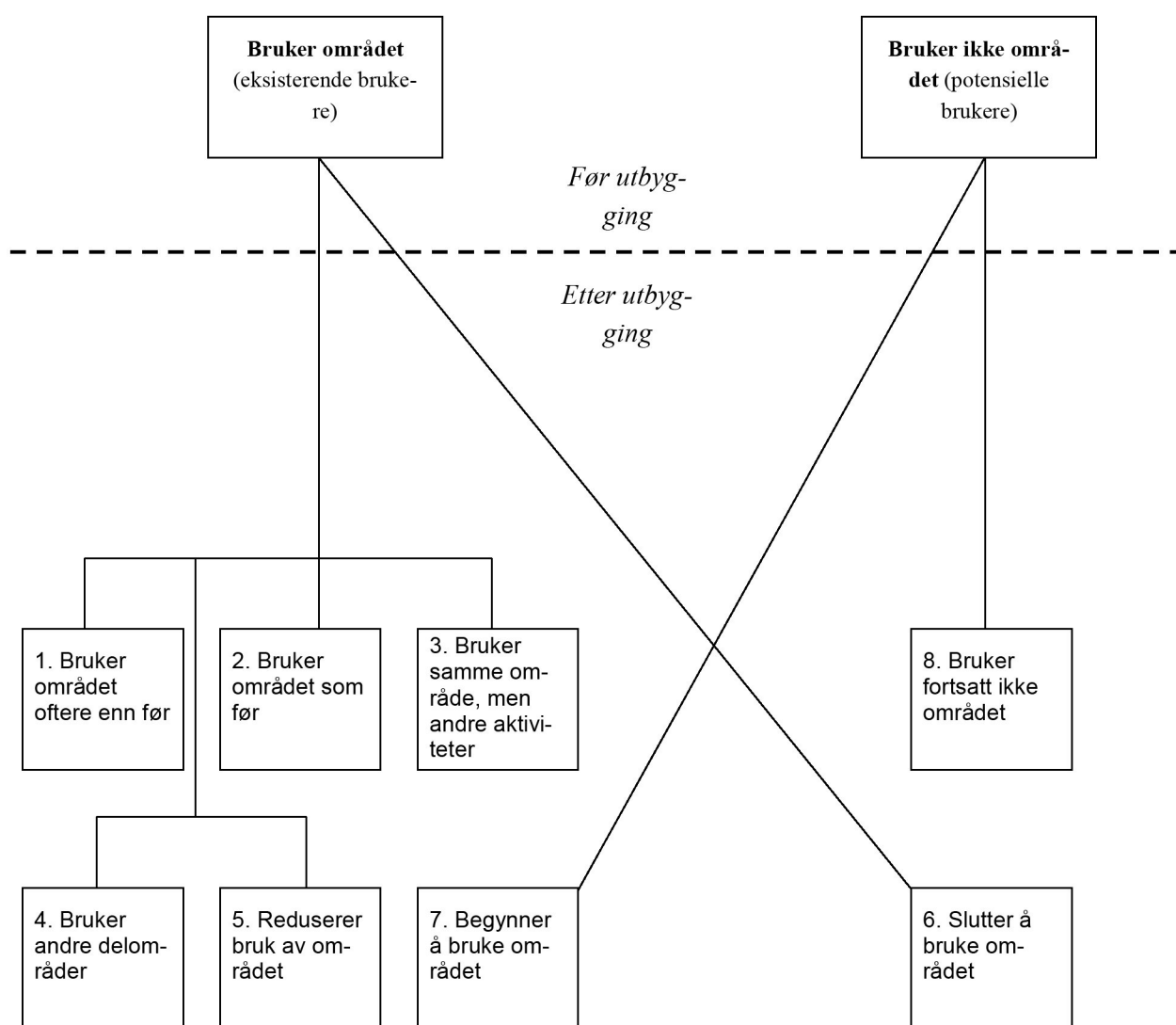
11 Vedlegg: Effekter av inngrep – Friluftsliv

Undersøkelser har vist at det klassiske friluftslivet er til dels svært sensitivt for tekniske inngrep som endrer inntrykket av rimelig uberørthet (Teigland 1994). Tekniske inngrep kan medføre både holdningsmessige og handlingsmessige konsekvenser, og disse vil kunne påvirke hverandre gjensidig. Brukerne kan f.eks. unngå å legge turer til utbyggingsområder like mye ut fra vissheten om at det er et utbyggingsområde man ønsker å unngå, som at man faktisk får innsyn i konkrete visuelle spor av utbyggingen (Teigland 1991, 1994). Dette kan medføre at influensområdet for en utbygging går langt ut over det som faktisk blir påvirket visuelt. Videre kan det bety at for en del brukere er det faktiske omfanget av konsekvensene, samt omfanget av avbøtende tiltak, relativt uinteressant ettersom det faktum at der har skjedd inngrep er nok til at disse brukerne velger andre områder for sitt friluftsliv.

Bruksendringer vil foregå over tid. De faktiske konsekvensene av en utbygging er klare først når det nye bruksmønsteret har stabilisert seg. Følgende endringer i brukstype- og omfang kan opptre (Figur 3)

1. Eksisterende brukere kan bruke området oftere enn før, f.eks. på grunn av bedret tilgjengelighet. Både lokale og tilreisende brukere kan reagere slik.
2. Eksisterende brukere kan velge å fortsette å bruke området som før. Lokale brukere (med stedstilhørighet) utgjør trolig størstedelen av brukergruppen som vil reagere slik. Brukerne kan vurdere konsekvensene som akseptable eller ikke relevante for sin opplevelse av området, eventuelt kan de benytte området med redusert kvalitet i oppleving og/eller oppfatte utbyggingsområdet som en “transportetappe” på en lengre tur.
3. Eksisterende brukere kan fortsette å bruke området, men gjennom andre aktiviteter enn før. Typisk vil atkomstveger gi rom for større bilbruk og åpne for nye brukstyper og -grupper.
4. Eksisterende brukere kan fortsette å bruke området, men flytter bruken til en annen del av området som er mindre påvirket av inngrep eller til et annet tidspunkt enn før utbygging. Det vil i stor grad være lokale brukere som endrer bruken for å unngå de største inngrepene.
5. Eksisterende brukere reduserer sin bruk av området på grunn av negative effekter av en utbygging eller en forventning av at en utbygging har ført til reduserte opplevelseskvaliteter. Dette vil særlig gjelde tilreisende brukere.
6. Eksisterende brukere kan slutte å bruke området på grunn av negative effekter av en utbygging. Dette vil særlig gjelde tilreisende brukere.
7. Potensielle brukere kan begynne å bruke området, enten på grunn av lettere tilgjengelighet (atkomstveger) eller på grunn av “markeds-føringen” området får gjennom utbyggingens mediedekning.

8. Potensielle brukere fortsetter å ikke bruke området, enten uavhengig av utbyggingen eller på grunn av at mediedekning gir inntrykk av at området har fått sine opplevelseskvaliteter redusert. Særlig tilreisende vil trolig velge andre turområder på bakgrunn av en forventning om at en utbygging har redusert opplevelsesverdiene. Rekrutteringspotensialet til friluftslivet i området blir da redusert.

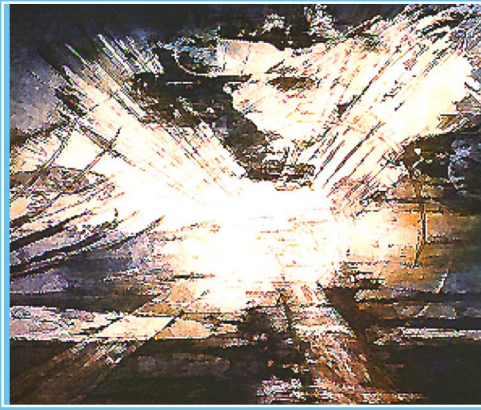

Figur: Mulige endringer i brukstype- og omfang som følge av en utbygging i et friluftslivsområde

I en periode kan en utbygging skape en "sightseeing"-bruk (Teigland 1994). Brukere kan delvis komme til området for å oppleve det før en utbygging eller fordi de oppfatter selve utbyggingen som en attraksjon i seg selv. Slike kortsiktige effekter er observert i andre sammenhenger, og for en utbygging som får betydelig medie-

dekning, kan slike effekter inntreffe. En slik effekt kan vanskelig relateres til området sin verdi eller verdiforringelse.

Et viktig forhold for hvor alvorlige følger en utbygging får er hvilke, om noen, alternative områder er tilgjengelig for friluftsliv. Skulle det ikke være alternative områder, vil konsekvensene være mer alvorlige enn om det finnes rikelig med alternative turområder i rimelig nærhet.

Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaets hovedformål er å tilby miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging av biologisk mangfold
- Konsekvensanalyser for ulike tema, blant annet: Naturmiljø, landskap, friluftsliv, reiseliv og landbruk
- Utarbeiding av forvaltningsplaner for verneområder
- Utarbeidning av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Foredragsvirksomhet

Hovedadresse:

Bekkjen, 6630 Tingvoll

Telefon: 71 53 17 50

Telefax: 71 53 01 51

Org.nr.:

984 494 068 MVA

Hjemmeside:

www.miljofaglig-utredning.no